

سند توسعه راهبری شهر کاشان

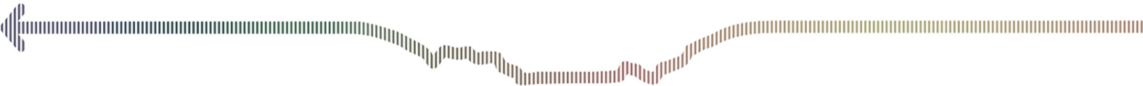

تنظیم کنندگان :

آذردخت ایمانی - نیوشا زارعی

محیا فتحی - صنم میرزای احمدی

تیرماه ۱۳۹۸

فهرست

معرفی طرح CDS و اهمیت آن	۴
برنامه تهیه طرح	۵
▪ شرح خدمات	۵
▪ برنامه مشارکت	۵
شناخت اولیه شهر	۷
▪ معرفی شهر	۷
▪ طرح های فرادست	۱۰
▪ چشم انداز های اسناد فرادست	۱۴
▪ پیمایش اولیه شهر	۱۵
▪ جمعبندی	۱۵
▪ نتیجه گیری	۱۶
شناخت هدفمند و تحلیل محور ها	۱۷
▪ محیط زیست	۱۷
▪ اقتصادی	۱۹

- گردشگری ----- ۲۵
- بازخوردها ----- ۲۶
- محورهای توسعه شهر ----- ۲۸
- حفاظت از محیط زیست ----- ۲۸
- توسعه اقتصاد پایدار با تاکید بر بخش صنعت ----- ۲۸
- توسعه گردشگری پایدار ----- ۲۸
- چشم انداز سازی ----- ۲۹
- تدوین چشم انداز اولیه ----- ۲۹
- ارائه چشم انداز و دریافت نظرات ----- ۳۰
- چشم انداز نهایی ----- ۳۰
- تصمیم سازی ----- ۳۱
- محیط زیستی ----- ۳۱
- اقتصادی ----- ۳۳
- گردشگری ----- ۳۳
- بازخورد و راهبردهای پیشنهادی شهروندان ----- ۳۵
- ارزیابی سلسله مراتبی راهبردها ----- ۳۵

۳۷ ----- جمع بندی ▪

۳۸ ----- برنامه اقدام

۳۸ ----- اولویت بندی اقدامات ▪

۳۹ ----- تدقیق اقدامات ▪

۴۵ ----- پیوست ها

معرفی طرح CDS و اهمیت آن

راهبرد توسعه شهری (CDS) فرایند تهیه چشم انداز بلندمدت از آینده شهر یا منطقه است که بر اساس آن برنامه های اجرایی کوتاه مدت به نام برنامه اقدام (Action Plan) تهیه می شود. برنامه های اقدام برای رشد متوازن شهر تهیه شده که از طریق مشارکت عمومی برای بهبود کیفیت زندگی برای همه شهروندان تداوم می یابد. راهبرد توسعه شهری ماهیت استراتژیک دارد ولی آنچه آن را از بقیه طرحهای راهبردی متمایز می کند، فرایند تهیه و اجرای آن است. هرچند اهداف و مراحل مختلف راهبرد توسعه شهری بیشتر به شرایط و ویژگیهای هر شهر بستگی دارد، ولی آن ها عمدتاً بر: دستیابی به رشد اقتصادی و اشتغال فزاینده، کاهش فقر و دستیابی به مدیریت و حکمروایی شهری بهبود یافته، تأکید دارند. بنابراین، راهبرد توسعه شهری بر تقویت رشد اقتصادی شهرها تأکید دارد در حالیکه به جوانب زیست محیطی، ساختار شهری، زیرساخت ها، کاهش فقر و مالیه شهری نیز می پردازند.

فرایند تهیه راهبرد توسعه شهری یک فرایند مشارکتی است که با مشارکت فعال بهره‌وران و دست‌اندرکاران اصلی جامعه تهیه می شود. اهداف راهبرد توسعه شهری چشم‌اندازسازی و تدوین برنامه اقدام برای بهبود مدیریت و حکمروایی شهری، افزایش سرمایه‌گذاری برای ایجاد فرصت‌های اشتغال و گسترش خدمات، و برنامه‌های منظم و مداوم برای کاهش فقر را شامل می شود. راهبرد توسعه شهری بر فرایند تغییر، تقویت پویایی اقتصادی و فرصت‌ها متمرکز بوده و استراتژیهای منعطفی را برای پاسخگویی به واقعیت‌های اقتصادی در شرایط رقابتی بکار می گیرد. راهبرد توسعه شهری به ظرفیت‌سازی بهره‌وران برای مدیریت مؤثرتر و کارآمدتر شهر کمک کرده و جذب سرمایه‌ها برای بهبود شرایط اقتصادی شهر را تشویق می کند.

عناصر اصلی CDS :

اجزاء CDS با توجه به شرایط و ویژگیهای هر شهر اغلب تغییر می یابد. لیکن، ۳ عنصر اصلی آن عبارتند از:

۱. سازماندهی و ارزیابی: ایجاد تشکیلات سازمانی لازم برای فرایند CDS و ارزیابی وضعیت شهر (وضع موجود)

۲. چشم‌انداز و استراتژی: تنظیم چشم‌انداز بلندمدت و تعیین استراتژی ها

۳. اجراء و نظارت (پایش): اجراء برنامه عمل، نهادینه کردن فرایند CDS و نظارت بر آن، و مرور بر استراتژی ها.

در تمامی این موارد، تضمین مشارکت همه بهره‌وران بسیار مهم و حیاتی است. رهبران مدنی، بخش خصوصی و عمومی و تمامی دست‌اندرکاران و بهره‌وران باید از ابتدای فرایند CDS به این طرح احساس مالکیت کنند، چون تعهدات و منابع آنها برای اجراء لازم بوده و برای موفقیت CDS ضروری است. بهره‌وران، علاوه بر مسئولین نهادهای محلی، همه افراد (رهبران سیاسی، کارآفرینان و شهروندان) گروهها (اتحادیه‌های تجاری و محلی)، از گروه های ذینفع تا عموم مردم (شامل فقرای شهری و سازمانهای آنها) را شامل می شود که همه آنها از نتیجه CDS بهره‌مند خواهند شد. معمولاً در طی مراحل تهیه CDS کارگاه هایی به منظور مشورت و تبادل نظر با دست‌اندرکاران و بهره‌وران برگزار می شود. هدف از برگزاری این کارگاه ها دریافت نظرات و پیشنهادات بهره‌وران و دست‌اندرکاران در مورد استراتژی ها و طرح های موجود است.

پس از توافق بر چشم‌انداز آتی شهر، که اغلب بر تبیین جایگاه رقابتی شهرها استوار است، شهرها می توانند، با توجه به نیازهای سایر بخشها و داشتن تصویری روشن تر از اولویت‌ها و نیاز به سرمایه‌گذاریها، نسبت به تهیه طرحهای جامع شهری (شامل کاربری زمین و حمل و نقل) و یا سایر طرحهای بخشی اقدام کنند.

برنامه تهیه طرح

شرح خدمات

در ابتدای تهیه طرح CDS شرح خدماتی مبنی بر مراحل تهیه طرح تدوین شد. اقدامات لازم در هر مرحله به شرح زیر است:

(برنامه زمانبندی این مراحل نیز در ابتدای کار برای چارچوب بخشیدن به تهیه طرح ایجاد شد: پیوست یک)

مرحله اول: ارزیابی وضعیت شهر

- بررسی طرح ها و اسناد فرادست مانند طرح جامع شهر و طرح های ناحیه ای و سند چشم انداز شهر ۱۴۰۴
- تعیین چشم انداز و محورهای اولیه برای برنامه ریزی با توجه به طرح های فرادست
- بررسی میدانی شهر و صحبت با مردم و اهالی شهر
- برگزاری ورکشاپی با مردم و اعضای شورای شهر و شهرداری برای شناخت بیشتر شهر و مسائل آن
- ارزیابی نهایی وضعیت موجود و تحلیل مسائل مطرح شده در ورکشاپ ها (از طریق تحلیل سوات)

مرحله دوم: تعیین چشم انداز و استراتژی

- برگزاری ورکشاپ و صحبت با مردم و شورای شهر و شهرداری برای ایده گرفتن به منظور تعیین چشم انداز و محورهای اصلی برنامه ریزی و اهداف
- نهایی کردن محورها و چشم انداز با توجه به ارزیابی اولیه و ورکشاپ ها
- تعیین راهبردها برای دستیابی به اهداف مشخص شده

مرحله سوم: نظارت و اجرا

- تعیین نقش سازمان های دولتی، نهاد های مردمی و بخش های مختلف اقتصادی (عمومی، خصوصی) در اجرای راهبردها و برنامه های تعیین شده
- تعیین سازمان های مردمی و دولتی برای نظارت بر اجرای طرح

برنامه مشارکت

با توجه به معیار مشارکت در طرح CDS که یکی از ویژگی های اصلی آن می باشد، تدوین برنامه مشارکت به فرایند تهیه کمک خواهد کرد زیرا در این برنامه، بهره وران به دقت مشخص شده و روش ها و چگونگی برقراری مشارکت با آن ها تعیین می گردد.

بهره وران:

- مسئولین و مدیران شهری مانند شهرداری و شورای شهر، سازمان های اداری مانند میراث فرهنگی و محیط زیست
- گروه های اقتصادی مانند صنف های مختلف، بازاریان
- شهروندان از گروه های مختلف در محله های تاریخی، قدیمی و جدید، از سنین مختلف و اقشار مختلف
- گردشگران و مسافران

برای دعوت و جلب مشارکت هر گروه لازم است از ابزارها و روش های مناسبی با توجه به ویژگی های مخاطب استفاده نمود. مصاحبه و برگزاری جلسات هم اندیشی به عنوان جلساتی جامع اصلی ترین روش بهره مندی از نظرات و مشارکت بهره وران و دست اند درکاران در این طرح مشخص گردید. حضور در پایگاه های اجتماعی فعال در شهر نظیر مساجد محله و پارک های محلی و نقاط گردشگری نیز مقدمه ای را برای ارتباط با افراد و نهادهای محلی فراهم آورده و می تواند زمینه ی حضور آنان در جلسات را فراهم کند.

برخی از ویژگی های جلسات مشارکت مردمی مورد نظر به شرح زیر است :

- جلسات در ساعت های مختلف روز باشند
- در رویدادهای فعلی محله وارد شویم (می توان به جای ایجاد رویداد جدید از رویدادهای فعلی در محلات شهر استفاده کرد).
- جلسه ها بر مبنای پرسش و پاسخ، و بحث و گفتگو باشند.
- از شبکه های اجتماعی برای جمع کردن افراد یا اشتراک خبر ها و اطلاعات شهر استفاده کنیم.
- در ابتدا اهمیت مشارکت مردمی را برای شهروندان تشریح کنیم.
- حتما در کارگاه ها وسایل ارتباط تصویری مانند نقشه موجود باشد. اینگونه می توان اطلاعات را بهتر منتقل کرد و برای همه ی اقشار با انواع تحصیلات و مشاغل مناسب ترند ، همچنین امکان جمع آوری بازخورد آن ها به صورت تصویری روی نقشه ها هم وجود دارد. (از آن ها بخواهیم مشکلات یا خواسته هایشان را روی نقشه ها نشان دهند).
- در مکان های تجمع مردم جلسه های کوچک بدون برنامه ریزی برگزار کنیم (مانند بازار، میدان ها ، کتابخانه ها و ...)
- نکاتی گفته شده را خلاصه کرده و اثرات آن ها بر تغییر طرح را توضیح دهیم .

علاوه بر این لازم است به صورت رسمی از سایر نهاد ها نظیر اعضای شورای شهر، نماینده میراث فرهنگی، شهردار و... دعوت به عمل آید تا با حضور هردو گروه مردم و مسئولین مربوطه در این جلسات نتایج موثرتری به دست آید. این نوع مشارکت ها به شناخت بهتر مسائل و مشکلات شهر در مراحل اولیه طرح کمک می کند و ما در این جلسات با بررسی نظرات و پیشنهادات ارائه شده می توانیم به چشم انداز مورد انتظار دست پیدا کنیم و پس از آن با ارزیابی طرح ارائه شده توسط بهره وران، بازخورد آن ها نسبت به طرح و انتقادات کسانی که مستقیما تحت تاثیر طرح هستند را خواهیم داشت. همچنین از آنجاکه تمامی این گروه ها در جریان کامل مسائل قرار می گیرند، در مراحل بعدی نیز از نظرات آن ها جهت ارزیابی طرح می توان بهره مند شد.

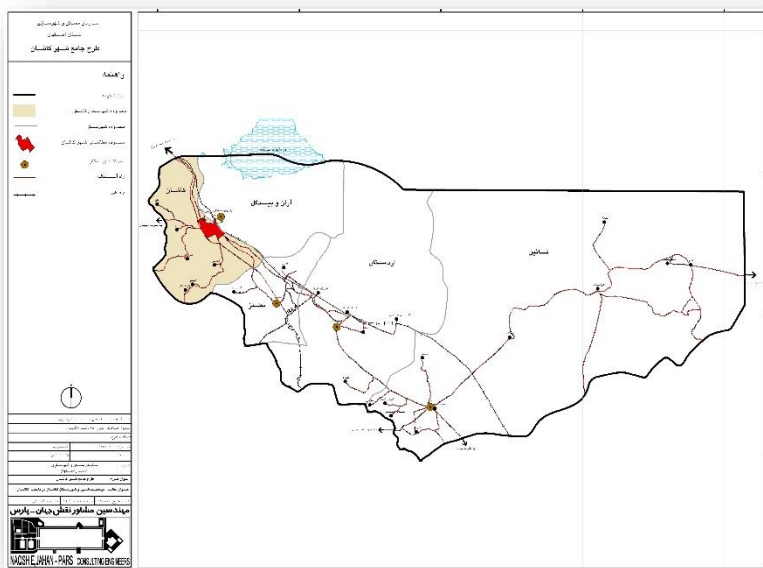
در نهایت نتایج به دست آمده از این جلسات به دلیل حضور هردو گروه بهره وران و نهادهای مسئول و نیز نظارت تخصصی بر موضوعات مطرح شده می تواند مسیر بهتری را جهت تدوین راهبردها و چشم اندازهای مربوطه روشن نماید. همچنین مشارکت در همه ی مراحل، به آگاهی هرچه بیشتر شهروندان و بهره وران از طرح هایی که قرار است اجرا شوند کمک می کند که خود باعث می شود که مسئولیت پذیری اجرا کنندگان افزایش یافته و نظارت بر فرایند اجرا تقویت شود.

شناخت اولیه شهر

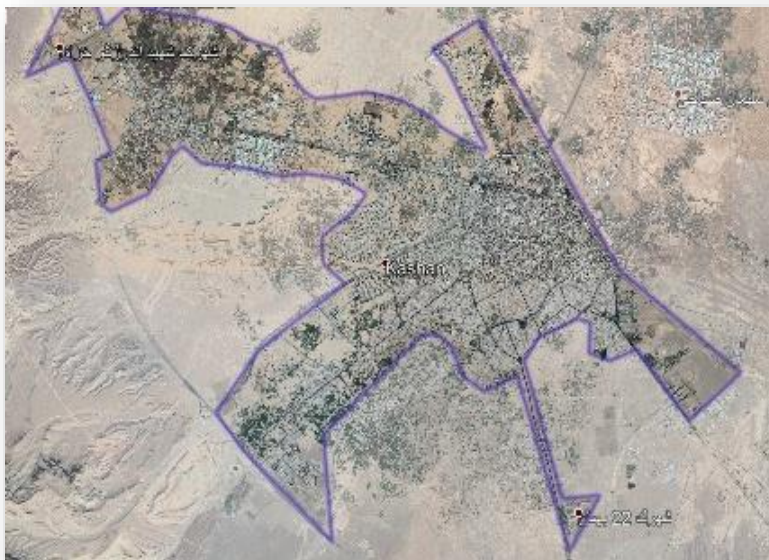
شناخت اولیه در راستای رسیدن به محورهای اصلی توسعه شهر انجام شده که این شناخت از طریق مطالعه اسناد فرادست و پیمایش اولیه شهر به دست آمده است.

معرفی شهر

موقعیت شهر: شهر کاشان، از شهرهای استان اصفهان است که در موقعیت شمال غربی این استان قرار دارد و از جمله شناخته شده ترین شهرهای این استان محسوب می شود.

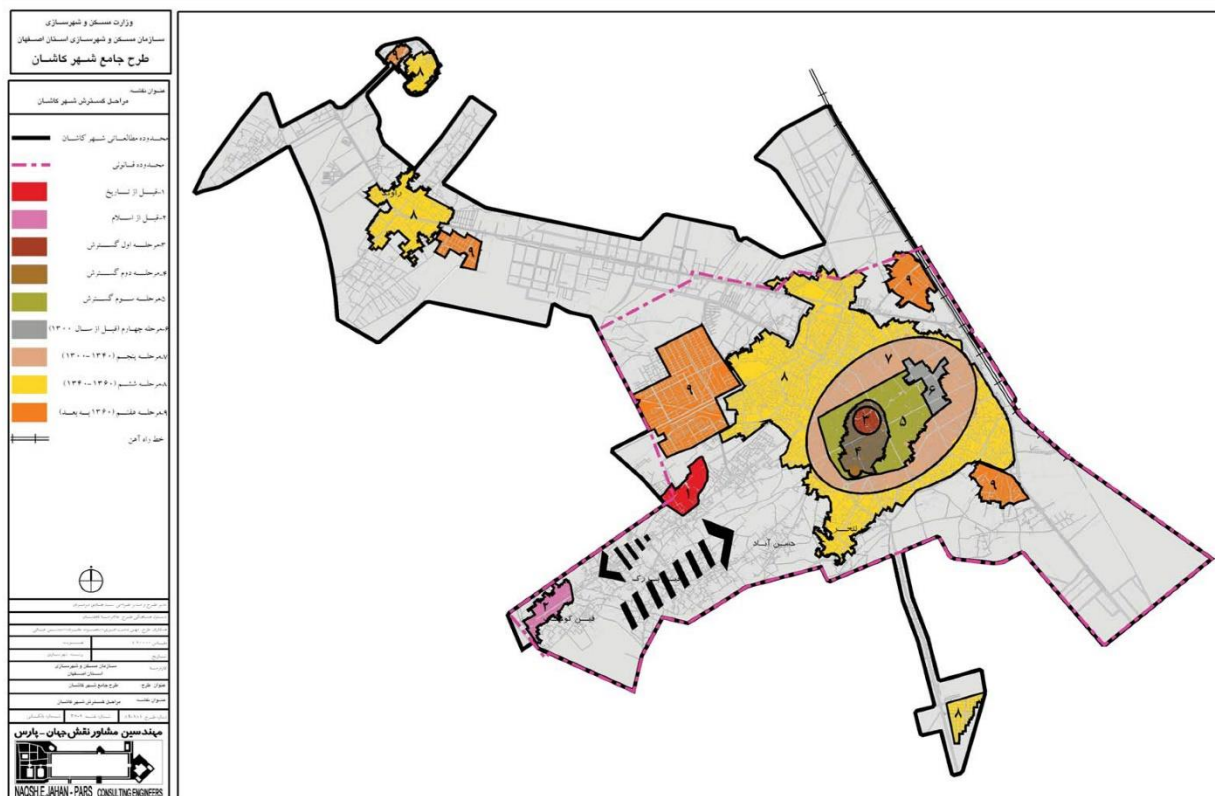

تصویر ۱) موقعیت شهر کاشان در استان اصفهان
(منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

تصویر ۲) تصویر هوایی شهر کاشان

روند گسترش شهر: مراحل گسترش شهر کاشان در نقشه ی زیر نشان داده شده است که نقطه ی پیدایش شهر از بافت تاریخی شهر کاشان بوده است که به مرور زمان به مناطق اطراف گسترش پیدا کرده و نواحی جدید شهری را به وجود آورده است. این گستردگی باعث شده تا مناطق صنعتی نیز داخل محدوده شهر قرار گیرند. همچنین اقدامات جدید در زمینه ساخت شهرک های مسکونی در خارج از شهر و سپس الصاق آن ها به محدوده شهر در توسعه ی شماره ی ۸ در نقشه ی زیر قابل رؤیت است.

تصویر ۳) نقشه ی گسترش شهر کاشان (منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

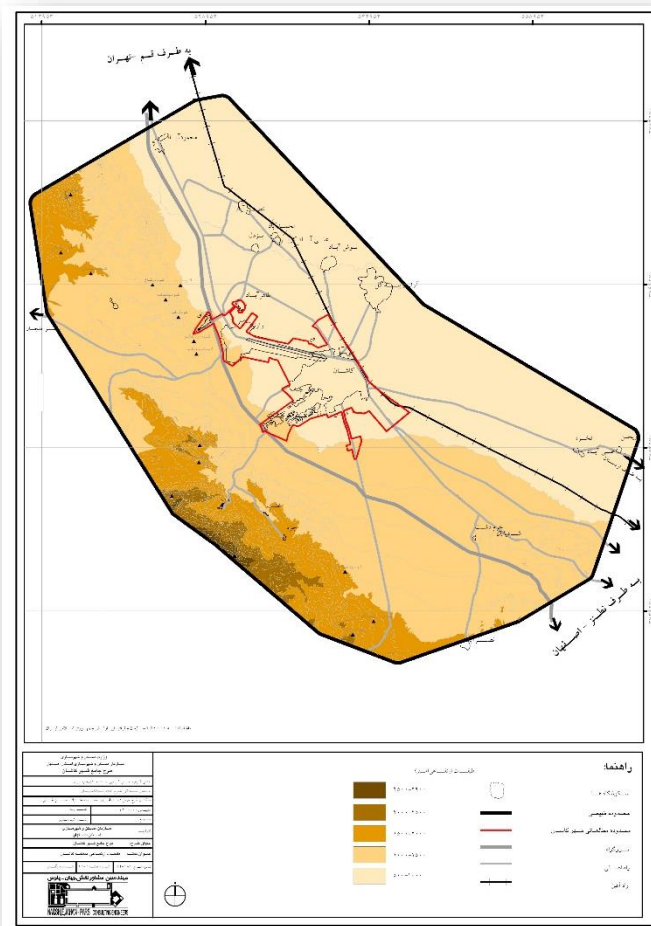
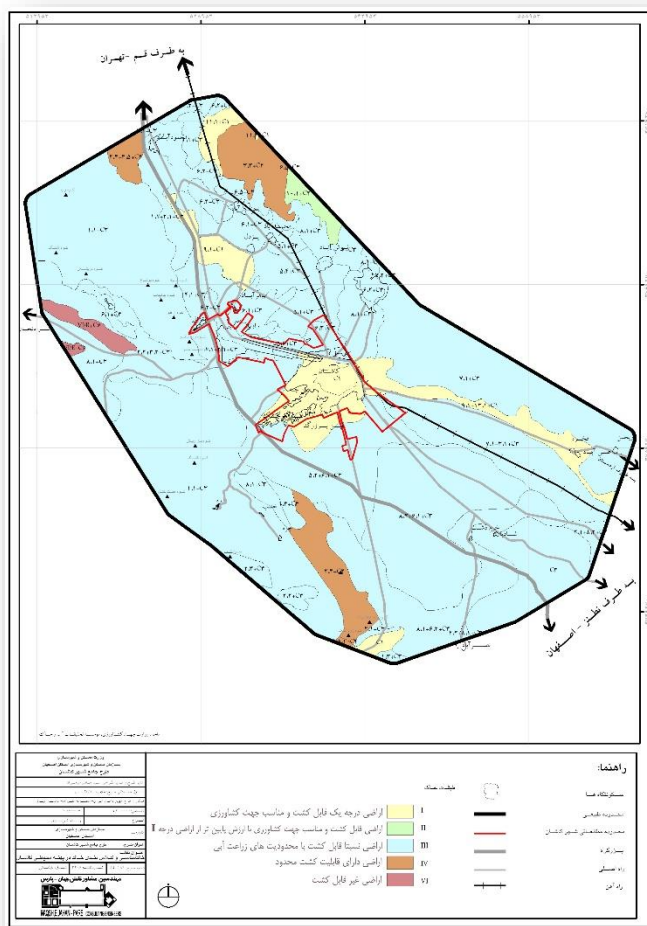
جمعیت شهر: جمعیت شهر کاشان از گذشته تا کنون در حال افزایش بوده است به طوری که جمعیت این شهر در آخرین سرشماری سال ۱۳۹۵، ۳۰۴۴۸۷ نفر بوده است. شهر کاشان از نظر جمعیت، در رتبه بیست و هشتم در بین شهرهای کشور است. روند تغییرات جمعیتی شهر کاشان در جدول زیر نمایش داده شده است:

سال	۱۳۱۷	۱۳۳۵	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵
جمعیت	۴۶۶۹۰	۴۵۹۵۵	۵۸۴۶۸	۸۴۸۶۳	۱۳۸۵۹۹	۲۰۱۳۷۲	۲۴۸۷۸۹	۲۷۵۳۳۵	۳۰۴۴۸۷

جدول ۱) جمعیت شهر کاشان از سال ۱۳۱۷ (منبع: سرشماری های نفوس و مسکن و طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

ویژگی‌های جغرافیایی و زمین شناسی: ناحیه کاشان به دو بخش هموار و پست قابل تقسیم است. این ناحیه از طرفی بین دشت کویر در شمال و شرق و ارتفاعات ایران مرکزی در غرب و جنوب غربی قرار گرفته است. شیب عمومی ناحیه تحت تاثیر توپوگرافی از جنوب غربی و غرب به سمت شرق و شمال شرق ناحیه است. شیب صفر تا ۵ درصد بیشترین مساحت را در ناحیه به خود اختصاص داده است.

شهر کاشان رد پهنه ی کویری ایران جای گرفته است ، در نتیجه بررسی انواع خاک و قابلیت کشت آن ها در این شرایط مهم است . به همین دلیل اراضی کاشان و اطراف آن به صورت شش نوع خاک کلاسه بندی شده اند(تصویر ۴). همانطور که از نقشه مشخص است بیشتر سطح خاک اراضی درجه یک قابل کشت در درون محدوده شهر و در مکان هایی قرار گرفته اند که پهنه های مسکونی هستند و یا در حال تغییر کاربری به مسکونی و تجاری می باشند

تصویر ۴) نقشه ی کلاسه بندی خاک در شهر کاشان و اطراف آن
(منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

تصویر ۵) نقشه ی توپوگرافی شهر کاشان و اطراف آن
(منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

طرح های فرادست

در مرحله ی شناخت اولیه طرح های که برای شهر کاشان و استان اصفهان تهیه شده اند مورد بررسی قرار گرفت تا به کمک آن ها محورهای اولیه و چشم انداز مشخص شوند. این طرح ها عبارتند از طرح جامع شهر کاشان (تهیه ۱۳۸۸)، سند چشم انداز کاشان ۱۴۰۴ (مصوب ۱۳۸۸)، سند توسعه شهرستان کاشان (تهیه ۱۳۹۶)، برنامه ششم توسعه استان اصفهان (۱۳۹۶)، طرح آمایش استان اصفهان (تهیه ۱۳۸۹)، سند ملی پیشرفت استان اصفهان (۱۳۹۱) و برنامه راهبردی شهر و شهرداری کاشان (تهیه ۱۳۹۵). موارد مهم و اصلی که در این طرح های فرادست به آن اشاره شده به صورت زیر می باشد:

تحلیل ویژگی های اقتصادی:

- کاشان به لحاظ فرصت های شغلی در مقایسه با اصفهان و کل کشور بهتر عمل کرده است.
- نقش غالب در حیات اقتصادی حوزه نفوذ به سه بخش صنعت، معدن و ساختمان با محوریت صنعت _ ساخت تعلق می گیرد.
- روند روبه رشد شاغلین در بخش خدمات
- رشد قابل ملاحظه شاغلین فعالیت های بازرگانی، هتل داری و رستوران
- سهم پایین شاغلین فعالیت های بخش کشاورزی (اسقبال بیشتر کشاورزان از باغداری در مقابل فعالیت زراعی)

جدول شماره ۱-۴۱: ضریب مکانی اشتغال فعالیت های عمده بخش مرکزی شهرستان کاشان در مقایسه با شهرستان کاشان و استان اصفهان در سال ۱۳۷۵								
ضریب مکانی		کل کشور		استان اصفهان		بخش مرکزی		گروه های عمده فعالیت
در مقایسه با کل کشور	در مقایسه با استان اصفهان	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	
۰/۳	۰/۶	۳۲/۸	۳۳۰۳۰۳۸	۱۰/۲	۱۵۰۳۷۸	۶/۱	۶۶۸۷	کشاورزی (۰۱)
۱/۲	۱/۲	۳۰/۸	۴۴۶۹۲۱۸	۲۹/۶	۴۳۷۲۰۲	۳۵/۵	۳۸۷۶۴	صنعت (۰۲)
۰/۳	۰/۶	۰/۸	۱۱۹۸۴۵	۰/۴	۶۶۳۵	۰/۳	۲۸۲	استخراج معدن (۰۲۱)
۱/۷	۱/۴	۱۷/۶	۲۵۴۸۹۹۷	۲۱/۰	۳۱۰۰۴۳	۲۹/۴	۳۲۱۴۳	صنعت (ساخت) (۰۲۲)
۰/۴	۰/۵	۱/۰	۱۵۰۶۰۱	۰/۹	۱۳۲۲۳	۰/۴	۴۷۰	تامین آب و برق و گاز (۰۲۳)
۰/۵	۰/۷	۱۱/۴	۱۶۴۹۷۷۵	۷/۳	۱۰۷۳۰۱	۵/۴	۵۸۶۹	ساختمان (۰۲۴)
۰/۵	۰/۷	۴۴/۴	۶۴۴۱۴۲۸	۲۹/۷	۴۳۸۷۶۵	۲۲/۲	۲۴۱۹۱	خدمات (۰۲۵)
۰/۶	۰/۸	۱۳/۳	۱۹۲۶۸۱۲	۹/۳	۱۳۷۶۹۳	۷/۴	۸۱۲۴	بازرگانی، هتل و رستوران (۰۳۱)
۰/۵	۰/۷	۶/۷	۹۷۲۵۵۹	۴/۵	۶۶۴۸۳	۳/۲	۳۴۸۹	حمل و نقل و اتیار داری و ارتباطات (۰۳۲)
۰/۶	۰/۹	۱/۱	۱۵۲۸۷۰	۰/۷	۱۰۱۳۳	۰/۶	۷۰۸	واسطه گری مالی (۰۳۳)
۰/۴	۰/۷	۱/۰	۱۴۹۰۷۴	۰/۷	۹۷۰۷	۰/۴	۴۸۶	خدمات مستغلات و کسب و کار (۰۳۴)
۰/۴	۰/۶	۱۱/۳	۱۶۱۸۰۰۹	۷/۲	۱۰۵۷۷۹	۴/۲	۴۵۵۹	امور عمومی (۰۳۵)
۰/۶	۰/۸	۷/۲	۱۰۴۰۳۷۶	۵/۰	۷۳۷۵۹	۴/۱	۴۴۲۴	آموزش (۰۳۶)
۰/۶	۰/۹	۲/۱	۳۰۳۱۳۱	۱/۴	۲۰۴۸۴	۱/۳	۱۴۹۸	بهداشت (۰۳۷)
۰/۸	۱/۰	۱/۰	۱۴۳۸۵۴	۰/۸	۱۱۷۹۴	۰/۸	۸۵۱	سایر فعالیت های خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی (۰۳۸)
۰/۱	۰/۷	۰/۹	۱۳۴۷۴۳	۰/۲	۳۹۳۳	۰/۱	۱۴۲	سایر خدمات (۰۳۹)
۰/۳	۰/۹	۲/۱	۲۹۷۵۶۲	۰/۸	۱۱۸۱۲	۰/۷	۷۷۸	فعالیت های نامشخص و اظهار نشده (۰۴)
۱/۰	۱/۰	۱۰۰/۰	۱۴۵۱۰۲۳۶	۱۰۰/۰	۱۴۷۵۳۵۹	۱۰۰/۰	۱۰۹۱۸۴	جمع کل

جدول ۲/ ضریب مکانی فعالیت های اقتصادی در شهرستان کاشان در سال ۱۳۷۵ (منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

با توجه به جداول استخراج شده از طرح جامع که برای تحلیل فعالیت های اقتصادی از روش محاسبه ضریب مکانی استفاده شده است، بخش های صنعت، صنعت (ساخت) و خدمات هم در سطح استان و هم در سطح کشور دارای ضریب مکانی بیشتر و مساوی یک هستند که نشان می دهد این بخش ها، بخش پایه اقتصادی بخش مرکزی شهرستان کاشان در سال ۱۳۷۵ می باشند.

ویژگی های اقتصادی کاشان در طرح آمایش استان اصفهان :

جدول (۱-۳) ضرایب مکانی فعالیت های عمده اقتصادی استان اصفهان و شهرستان های آن در سال ۱۳۸۵

شهرستان	ضریب مکانی		
	بخش کشاورزی	بخش صنعت	بخش خدمات
آران و بیدگل	۱/۰۳	پایه	۰/۷۱
اردستان	۳/۲۳	پایه	۰/۷۷
اصفهان	۰/۵۱	غیرپایه	۱/۱۵
برخورومیه	۰/۸۸	غیرپایه	۰/۹۲
تیران و کرون	۲/۱۰	پایه	۰/۶۶
چادگان	۳/۴۳	غیرپایه	۰/۶۰
خمینی شهر	۰/۵۷	غیرپایه	۰/۹۲
خواتسار	۲/۸۴	پایه	۰/۸۶
سمیرم	۶/۸۰	پایه	۰/۶۷
سمیرم سفلی	۲/۴۶	پایه	۰/۷۶
شهرضا	۱/۰۳	غیرپایه	۱/۲۰
فریدن	۶/۱۷	پایه	۰/۷۳
فریدونشهر	۳/۷۰	پایه	۰/۷۱
فلورجان	۱/۷۸	پایه	۰/۷۸
کاشان	۰/۸۶	غیرپایه	۱/۱۶
گلپایگان	۲/۳۵	پایه	۰/۸۴
لنجان	۰/۲۵	غیرپایه	۱/۲۳
میارکه	۰/۹۱	غیرپایه	۱/۰۸
نائین	۱/۳۶	پایه	۰/۷۳
نجف آباد	۰/۸۰	غیرپایه	۱/۱۲
نطنز	۲/۶۵	پایه	۰/۷۸
استان	۱/۰۰		۱/۰۰

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵

جدول (۱-۱) سهم شاغلان در بخش های عمده اقتصادی استان در سال های ۷۵، ۶۵ و ۱۳۸۵ بر حسب شهرستان درصد

استان	کشاورزی و دامپروری			صنعت ، معدن و ساختمان			خدمات		
	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
آران و بیدگل	۱۸/۲۹	۱۳/۲۲	۱۱/۶۴	۲۸/۹۵	۵۷/۸۶	۵۵/۰۹	۲۲/۷۶	۲۸/۹۲	۳۲/۲۷
اردستان	۳۵/۶۷	۲۷/۱۲	۲۶/۵۵	۲۴/۸۷	۱۹/۳۹	۲۷/۱۴	۲۹/۴۶	۲۲/۲۵	۳۶/۲۲
اصفهان	۱۰/۶۸	۷/۷۵	۵/۷۲	۳۳/۷۶	۳۸/۶۶	۴۰/۱۶	۵۵/۵۶	۵۳/۶	۵۴/۱
برخورومیه	۱۴/۸۸	۱۲/۷۲	۹/۹۶	۳۳/۳۱	۳۱/۷۵	۲۶/۷۶	۵۱/۸۱	۳۳/۵۲	۴۲/۲۸
تیران و کرون	۳۶/۷۱	۳۰/۷۲	۲۲/۶۸	۳۶/۱۹	۴۲/۵۲	۴۵/۴۲	۲۷/۱	۲۶/۷۶	۳۰/۹
چادگان	-	-	-	۳۸/۷۲	-	-	-	-	۲۸/۲۷
خمینی شهر	۱۳/۱۹	۹/۱۹	۶/۵	۴۳/۰۹	۴۹/۴	۵۰/۱۶	۴۳/۷۲	۴۱/۴۱	۴۳/۲۴
خواتسار	۳۵/۲۲	۲۵/۰۴	۲۲/۰۵	۲۲/۰۲	۲۴/۲۳	۲۷/۶۲	۲۱/۷۷	۲۰/۶۴	۴۰/۲۳
سمیرم	۵۲/۱۵	۵۲/۴۹	۵۲/۲۳	۱۵/۵۴	۱۴/۵۳	۱۲/۵۳	۲۲/۸۲	۳۱/۹۶	۳۱/۲۳
سمیرم سفلی	-	-	-	۲۷/۷۸	-	-	-	-	۳۵/۶۸
شهرضا	۲۳/۵۲	۱۶/۷۲	۱۱/۶۴	۲۷/۲۳	۳۲/۹۳	۳۲/۰۹	۴۹/۲۵	۴۹/۳۴	۵۶/۱۷
فریدن	۵۶/۹۱	۴۵/۲۴	۴۵/۱۲	۱۸/۲۹	۲۲/۰۴	۱۸/۶۵	۲۶/۷۹	۲۲/۷۲	۳۲/۲۳
فریدونشهر	۵۹/۷۳	۴۴/۲	۴۱/۷۹	۲۲/۱	۳۳/۱۹	۲۵/۱۶	۱۸/۱۶	۲۲/۶۱	۳۳/۰۵
فلورجان	۲۸/۳۱	۲۱/۷۷	۲۰/۱۸	۳۸/۷۳	۴۹/۲	۴۳/۲۳	۳۲/۹۶	۲۹/۰۳	۳۶/۵۹
کاشان	۱۸/۷۷	۱۱/۶۷	۹/۷۵	۴۸/۸۵	۵۸	۴۸/۵۸	۲۲/۳۸	۳۰/۲۳	۴۱/۶۷
گلپایگان	۳۴/۳	۳۳/۱۹	۲۶/۵۷	۲۰/۹۸	۲۶/۷۳	۳۳/۹۴	۴۶/۷۲	۳۹/۲۸	۳۹/۵
لنجان	۱۶/۵۲	۶/۶۸	۲/۸۵	۴۷/۴۲	۵۲/۲۷	۵۱/۴۵	۲۸/۰۶	۴۱/۰۵	۴۵/۷
میارکه	۱۶/۱	۱۴/۸۶	۱۰/۳۲	۴۸	۴۵/۸۵	۴۵/۱۷	۳۵/۹	۳۹/۲۹	۴۴/۵۱
نائین	۲۲/۷۲	۱۸/۱۵	۱۵/۳۵	۴۲/۱۹	۴۸/۹	۵۰/۳۵	۳۵/۰۹	۳۲/۹۵	۳۴/۳
نجف آباد	۱۷/۷۸	۱۲/۶۸	۹/۰۷	۳۸/۵۲	۴۶/۳۱	۴۶/۸۱	۴۴/۷	۴۱/۱۹	۴۴/۱۲
نطنز	۴۲/۵۱	۳۲/۶۵	۳۰	۲۹/۲۷	۲۲/۰۵	۳۲/۶۲	۴۴/۴۴	۳۷/۹۸	۳۷/۲۷
استان	۳۰	۱۳/۵	۱۱/۳	۳۵/۳۶	۳۴/۱۱	۳۱/۸۱	۴۴/۶۷	۴۳/۳۹	۴۶/۸۸

مأخذ: نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن، مرکز آمار ایران

در جداول فوق ضریب مکانی فعالیت های اقتصادی در سه بخش (کشاورزی ، صنعت و خدمات) برای شهرستان های استان اصفهان در سال ۱۳۸۵ محاسبه شده است. بخش صنعت بخش پایه ی شهرستان کاشان و در نتیجه موتور توسعه شهرستان می باشد. هم چنین برای مقایسه بهتر میزان اشتغال در این بخش ها بررسی شده است. بخش صنعت هم از ضریب مکانی بیشتر از یک برخوردار است و هم بیشترین درصد اشتغال را دارد . بخش خدمات نیز با توجه به درصد بالای اشتغال باید در برنامه ریزی برای توسعه آتی شهر مورد توجه قرار بگیرد.

جایگاه کاشان در ناحیه و استان :

- ❖ کاشان به عنوان یکی از کانون های مناسب توسعه صنعتی
- ❖ کاشان به عنوان یکی از محورهای توسعه استان در بخش خدمات
- ❖ کاشان به عنوان یکی از محورهای توسعه بخش توریسم استان

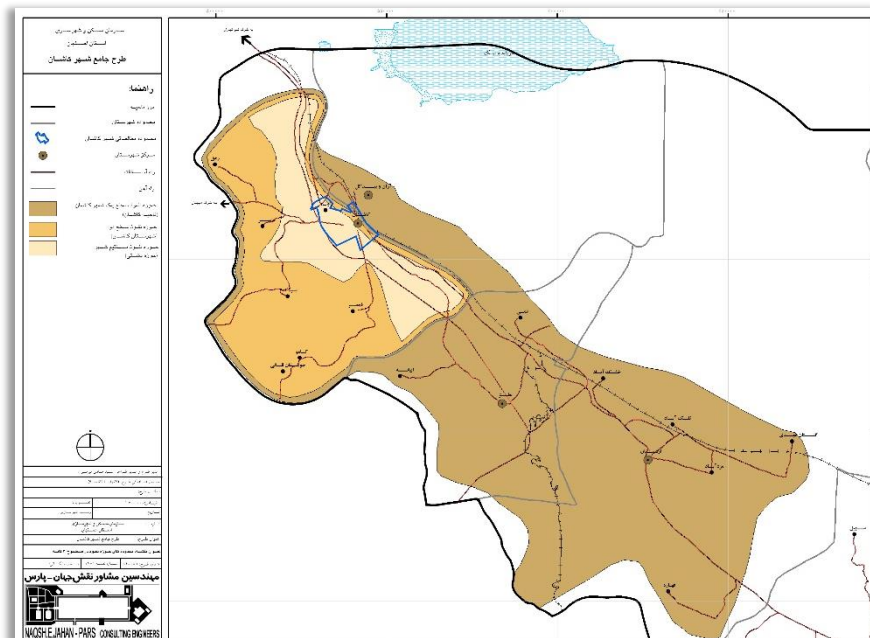
ویژگی های شهر کاشان :

- سابقه ی تاریخی طولانی شهرهای ناحیه کاشان
- وجود روابط مستحکم خویشاوندی، محله گرایی تنوع زبانی و تکثر فرهنگی
- شهرستان کاشان پرتراکم ترین شدر ناحیه

- کاشان کانون اصلی جمعیتی و اقتصادی ناحیه و جاذب سرمایه های کوچک و بزرگ و نیروی کار ناحیه
- وجود شبکه ارتباطی قوی در ناحیه و خارج از آن (آزادراه تهران-قم-کاشان-اصفهان، راه آهن سراسری
- سهم شهرستان کاشان از محصولات سالانه ۲۴,۳ درصد و از باغ و قلمستان ۴۷,۳ درصد در محدوده
- مقام اول شهرستان کاشان در ناحیه از نظر تعداد کارگاه و تعداد شاغلین
- مقام اول شهرستان در ناحیه در سه بخش صنعت، خدمات و کشاورزی
- شهرستان کاشان با بیشترین پروژه و اعتبار و با ۹۰ درصد دستیابی
- رتبه دوم کاشان بعد از اصفهان از نظر دارا بودن مؤسسات آموزش عالی در استان
- وجود نواحی حفاظتی تحت نظارت سازمان محیط زیست مانند پارک ملی کویر
- ضعف شهروندی
- بالا بودن مقدار تابش خورشید، درجه حرارت نسبی بالا و رطوبت نسبی کم، بارش محدود، وجود مناطق خشک و کویری، کمبود آب
- کاشان گرم ترین نقطه استان
- فشار بر منابع آب دشت کاشان، تخلیه فاضلاب ها در دشت، آلودگی کارگاه ها و کارخانه ها در نزدیکی شهر مانند کوره های آجر پزی

حوزه نفوذ کاشان :

شهر کاشان به عنوان مرکز ثقل اقتصادی و خدماتی-اداری در مرکز حوزه نفوذ عملکرد غالب دارد. بازار کاشان مرکز تجاری-اقتصادی در خرید و فروش فرآورده های صنعتی و کشاورزی و نقطه ثقل تعاملات شهر و روستاهای درون شهرستان است . به دلیل دسترسی مناسب پهنه دشتی (حوزه نفوذ مستقیم) و همچنین شهرهای شهرستان کاشان به مرکز، تحت تأثیر عوامل طبیعی و زیرساخت ها، این زیر حوزه ها نیز از خدمات برتر سطح دو کاشان در زمینه های مختلف بهره مند هستند و در این میدان جذب قرار می گیرند.

تصویر ۶) محدوده های حوزه نفوذ سه گانه شهر کاشان
(منبع: طرح جامع شهر کاشان، ویرایش نهایی ۱۳۸۹)

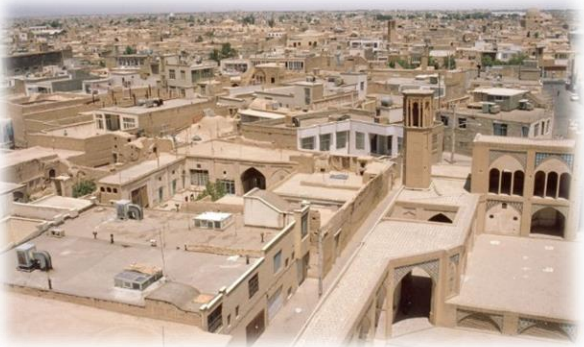
آثار تاریخی :

تصویر ۷) تپه های باستانی سیلک

تصویر ۸) خانه تاریخی بروجردی ها

تصویر ۹) بافت تاریخی شهر کاشان

امروزه آثار، ابنیه و محوطه های تاریخی به جا مانده از دوران های تاریخی گذشته، مشتاقان زیادی را به سوی خود جذب می کند و پخش قابل توجهی از جهانگردان و توریست های داخلی و خارجی با هدف دیدار از این آثار مسافت های زیادی را طی می کنند. علاوه بر جنبه های اقتصادی و درآمدزای این عناصر اهمیت تاریخی این آثار نیز به منظور مطالعه، پژوهش و ارتباط با عادات، رسوم، روابط و در مجموع دنیای گذشتگان بر کسی پوشیده نیست. به همین دلیل شناسایی عناصر تاریخی و احیاء و تقویت آن ها با هدف حفاظت و در عین حال بهره برداری بهینه به منظور برنامه ریزی توریسم حائز اهمیت است. بر همین اساس به بررسی آثار و محوطه های تاریخی در محدوده شهرستان کاشان خواهیم پرداخت .

شهرستان کاشان از پیشینه و قدمت تاریخی زیادی برخوردار است. وقایع تاریخی نشان می دهند که از هزاره پنجم قبل از میلاد تا هزاره دوم پیش از میلاد تجمع های زیستی در این شهرستان وجود داشته اند و آثار کهن ترین شکل های زیستی را می توان در تپه های به جا مانده سیلک نظاره نمود (تصویر ۷).

خانه های تاریخی از جمله خانه ی طباطبائی ها ، خانه بروجردی ها (تصویر ۸) و خانه عامری ها نیز گردشگران بسیاری را جذب می کنند . این مراکز گردشگری برخلاف باغ فین کاشان _ از دیگر مراکز مهم گردشگری کاشان که در حاشیه شهر قرار دارد- در هسته تاریخی شهر قرار گرفته اند . این بافت اگرچه مانند همتایش در شهر یزد به ثبت ملی و جهانی نرسیده است اما از جذابیت های تاریخی بسیاری برخوردار است. (تصویر ۹)

در میان آثار و ابنیه تاریخی ثبت نشده نیز علاوه بر موارد فوق، آب انبارها و مرکز محله های تاریخی وجود دارند که شناسایی گردیده ولی هنوز به عنوان آثار تاریخی در فهرست آثار ثبت شده منظور نگردیده اند. از میان آثار ثبت شده، ۳۲۰ بنای تاریخی ثبت شده در شهر کاشان و ۳۷۰ بنای تاریخی شناسایی شده شامل آب انبارها، مرکز محله های تاریخی، بناهای تاریخی و ... وجود دارد.

چشم انداز های اسناد فرادست

برای آشنایی بیشتر با ویژگی های شهر و برنامه ها آن برای توسعه به چشم انداز های موجود در اسناد فرادست رجوع شد .

چشم انداز کاشان ۱۴۰۴ :

کاشان در سال ۱۴۰۴ در سطح ملی الگوی توسعه منطقه ای متناسب با میراث فرهنگی است . کاشان در سال ۱۴۴ شهری منسجم ، هوشمند، خلاق، دانایی محور، جذاب برای زندگی و فعالیت و شهری دارای هویت اسلامی می باشد. این شهر در سال ۱۴۰۴ به هویت و ویژگی های منحصر به فرد خود شناخته خواهد شد. در این شهر برنامه های توسعه با دانش و معرفت حاصل از تجارب تاریخی مردم کاشان به عنوان یک منبع ارزشمند_ دربردارنده ی شیوه های فعالیت و زندگی و مناسبات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی- تناسب دارد.

ویژگی های چشم انداز کاشان ۱۴۰۴:

- مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استان اصفهان ، سال ۱۳۸۸
- مصاحبه حضوری با مدیران و مسئولان پیشین شهرستان کاشان
- بررسی سند چشم انداز و برنامه راهبردی بیش از ۱۵۰ شهر در جهان
- استفاده از دیدگاه های بیش از ۷۰۰ کارشناس سازمان های دولتی و بخش خصوصی در قالب ده کمیته و پنج کارگروه
- ایجاد کارگاه های هم اندیشی با حضور بیش از ۶۰۰ نفر از نمایندگان گروه های مختلف اجتماعی
- دریافت دیدگاه های گروه های مختلف مردمی بوسیله ی سه فراخوان عمومی در سطح شهرستان

چشم انداز شهرداری شهر کاشان :

شهرداری کاشان در افق برنامه مدیریت مجموعه شهری سالم ، بانشاط ، با هویت اسلامی - ایرانی و جذاب برای زندگی و کسب و کار را به عنوان نهادی مشارکت محور با عملکرد شفاف و مورد اعتماد شهروندان ، پیمانکاران و سرمایه گذاران به عهده خواهد داشت که در آن ضمن تعیین و اجرای نظام مند اولویتهای اقتضایی پروژه های عمرانی، ترافیکی و ایمنی و الگوی مصوب شهرسازی در مسیر توسعه کالبدی ، اجتماعی و اقتصادی شهر با تکیه بر اخذ منابع مالی از گردش کسب و کارهای فعال در شهر و در بستر گسترش بنگاههای خدمات حرفه ای حرکت خواهد کرد .

این چشم انداز ها در حوزه های فضای سبز، خدمات شهری، عمران ، شهرسازی، ایمنی، ترافیک، اداری ، اقتصادی و فرهنگی شهر تهیه شده است .

چشم انداز استان اصفهان ۱۴۱۰:

استانی است دست یافته به جایگاه برتر اقتصادی در کشور مبتنی بر علم و فناوری، همراه با رشد سریع و پایدار اقتصادی، متکی بر امنیت اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی با مردمی دانا ، مسئولیت پذیر و با نشاط دارای هویت اسلامی- ایرانی، برخوردار از امنیت پایدار متکی بر مردم سالاری دینی ، همراه با توسعه جامع ، پایدار، هماهنگ و سازمان فضایی متعادل و متوازن با تاکید بر حفاظت از محیط زیست و بهره برداری منطقی از منابع.

پیمایش اولیه شهر

پس از پیمایش اولیه شهر ، مشاهدات صورت گرفته و مصاحبه های کوتاه با شهروندان نتایج زیر حاصل شد:

- نوع توسعه ی کالبدی: توسعه کالبدی شهر به صورت پراکنده است و شهر دارای نواحی منفصل است.
- پیوستگی فضایی: بافت تاریخی شهر در اتصال فضایی با سایر نقاط شهری نیست .
- فضاهای شهری: در شهر فضاهای مکت و به طور کلی فضاهای شهری کمی دیده می شود و اغلب فضاها فقط برای گذر هستند.
- حمل و نقل شهری: عمده ی حمل و نقل شهری بر پایه خودروی شخصی ست و کیفیت ناوگان های حمل و نقل عمومی پایین است.
- تغییر کاربری : روند تغییر کاربری باغات به سایر کاربری ها به خصوص مسکونی و تجاری کاملاً مشهود است.
- روابط درون سازمانی ارگان های دولتی : ارگان های دولتی دارای یکپارچگی نیستند و جدا از هم کار می کنند.
- بافت اجتماعی سنتی و مذهبی: بافت اجتماعی شهر، مذهبی است و در اولین برخورد با شهر می توان دریافت که شهر کاشان شهری مذهبی ست.
- تمرکز فعالیت های گردشگری بر تک بناها: بافت شهر کاشان دارای پیوستگی نیست و جاذبه ی گردشگری ندارد و گردشگری شهر بر پایه ی تک بناها استوار است.

جمع بندی

در این بخش برای جمع بندی شناخت اولیه ، جدول امکانات و محدودیت بر اساس تمامی اطلاعات گردآوری شده از اسناد فرداست ، پیمایش میدانی و مصاحبه با شهروندان ارائه شده است .

امکانات	محدودیت
سابقه ی تاریخی طولانی شهرهای ناحیه کاشان	بالا بودن مقدار تابش خورشید
وجود روابط مستحکم خویشاوندی، محله گرایی تنوع زبانی و تکرر فرهنگی	درجه حرارت نسبی بالا و رطوبت نسبی کم
کاشان کانون اصلی جمعیتی و اقتصادی ناحیه و جاذب سرمایه های کوچک و بزرگ و نیروی کار ناحیه	بارش محدود
وجود شبکه ارتباطی قوی در ناحیه و خارج از آن (آزادراه تهران-قم-کاشان-اصفهان، راه آهن سراسری	وجود مناطق خشک و کویری
سهم شهرستان کاشان از محصولات سالانه ۲۴.۳ درصد و از باغ و قلمستان ۴۷.۳ درصد در محدوده	کمبود آب
مقام اول شهرستان کاشان در ناحیه از نظر تعداد کارگاه و تعداد شاغلین	کاشان گرم ترین نقطه استان
مقام اول شهرستان در ناحیه در سه بخش صنعت، خدمات و کشاورزی	تخلیه فاضلاب ها در دشت
وجود نواحی حفاظتی تحت نظارت سازمان محیط زیست مانند پارک ملی کویر	آلودگی کارگاه ها و کارخانه ها در نزدیکی شهر مانند کوره های آجر پزی
مرکز ثقل اقتصادی، خدماتی و اداری	برداشت بی رویه آب و فشار بر منابع آب دشت کاشان
بازار کاشان مرکز تجاری-اقتصادی در خرید و فروش فراورده های صنعتی و کشاورزی	نفوذ آب های شور و پایین آمدن کیفیت آب
نقطه ثقل تعاملات شهر و روستاها	پوشش گیاهی ضعیف
آثار تاریخی ثبت شده و ملی	محدودیت در قابلیت کشاورزی
محله ها و بافت های قدیمی شهری	مهاجرت جمعیت فعال از شهر
معماری های شاخص	ضعف شهروندی

نتیجه گیری

بر اساس اطلاعات گردآوری شده از مرحله شناخت اولیه ، سه محور اولیه برای توسعه ی شهر تشخیص داده شد که در مراحل بعدی باید به کمک شناخت هدفمند ، تحلیل و ارائه و دریافت بازخوردها نسبت آن ها تغییر کنند یا قطعی شوند. این محورهای اولیه به شرح زیر است:

➤ **محور اقتصادی** (بر اساس چشم انداز شهر و بر پایه صنعت و خدمات با توجه به مزیت های نسبی شهر در استان: جایگاه ویژه کاشان در استان از نظر وجود معادن ، کارگاه و کارخانه ، حوزه ی نفوذ گسترده و رشد بخش خدمات در محدوده)

➤ **محور گردشگری** (بدلیل قدمت تاریخی کاشان، وجود آثار تاریخی و ثبت شده، محله ها و بافت های قدیمی شهری، معماری های شاخص، مجاورت با کویر)

➤ **محور زیست محیطی** (به دلیل خطرات روزافزون زیست محیطی و لزوم توجه به آن ها، خطراتی مانند کمبود منابع آب، برداشت بی رویه از متبع زیرزمینی، تخلیه نامناسب فاضلاب کارخانه ها، آلودگی آب و خاک، ضعیف بودن پوشش گیاهی، فرسایش خاک)

شناخت هدفمند و تحلیل محور ها

شناخت هدفمند به منظور اهداف زیر انجام شد :

- پیدا کردن اصلی ترین مشکلات و ویژگی های شهر از دیدگاه هر سازمان
- ارتباط بیشتر با سازمان ها و در جریان قرار گرفتن از نحوه ی ساختار مدیریتی شهر
- دریافت اطلاعات درحوزه های تخصصی
- قرار گرفتن و آشنایی شهروندان با طرح CDS و اعمال نظرات و بازخورد های آن ها
- قطعی شدن محور های اولیه برای توسعه

اطلاعات گردآوری شده در این مرحله برای هر محور در قالب تحلیل سوات نقاط قوت و ضعف، فرصت ها و تهدید ها ارائه شده است. مطالب از مراجعه به سازمان های دولتی ، جلسات با مسئولین متخصص در هر بخش و مصاحبه با مردم جمع آوری شده است . سازمان هایی که به آن ها مراجعه شد به شرح زیر هستند:

- شورای اسلامی شهر کاشان
- معاونت شهرسازی شهرداری کاشان
- اتاق بازرگانی کاشان
- شرکت احیا بافت فرسوده کاشان
- اداره حفاظت محیط زیست کاشان
- اداره صنایع
- معاونت گردشگری شهرداری کاشان
- سازمان مردم نهاد "جمعیت کویر سبز"

در محور اقتصادی در کنار تحلیل سوات، برای شناخت بیشتر ویژگی های اقتصادی شهر از روش های تحلیل اقتصادی LQ و Shift-Share استفاده شده است. ضریب مکانی در شناخت اولیه و در مطالعه اسناد فرادست برای بخش های اقتصادی کاشان محاسبه شده است اما چون این اطلاعات برای سال های ۷۰ و ۸۰ می باشد نمی توان طبق آن ها برنامه ریزی کرد به همین منظور در این بخش برای محاسبه ضریب مکانی و کلیه محاسبات در روش های تحلیل اقتصادی با مراجعه به سازمان آمار به روز ترین اطلاعات و داده ها جمع آوری شده و بر اساس آن ها محاسبات انجام گرفته است.

محیط زیست

در این محور اطلاعات اصلی منتج از گزارشات سازمان حفاظت از محیط زیست کاشان و مصاحبه با مسئولین این سازمان بود ، اگرچه به مشکلات محیط زیستی کاشان در صحبت های شهروندان نیز اشاره شد.

محیط زیست

S	W	O	T
• برنامه پاک سازی سازمان محیط زیست شهر کاشان • پایش هفته ای دو تا سه بار از صنایع توسط نیروهای سازمان حفاظت محیط زیست کاشان • پایش روزانه و پایش شبانه از صنایع • پایش هر کارخانه جدا از نوع آن • جلوگیری از استقرار صنایع آب بر مانند فولاد • برگزاری کارگروه ها برای مدیریت پسماند در فرمانداری • کارخانه بازیافت و کمپوست دارای ارزیابی اثرات محیط زیستی • جمع آوری زباله در مراسم های مذهبی و غیرمذهبی توسط اعضای انجمن مردم نهاد کویر سبز • جلوگیری از احداث جاده از آران و بیدگل به گرمسار (در داخل کویر، پارک ملی کویر، پارک ملی سیاه کوه) توسط انجمن کویر سبز • معرفی درختان برای اقلیم کاشان، درختان با نیاز آب کم (عناب، داغداغان) از سوی انجمن کویر سبز • ارائه راهکار توسط انجمن کویر سبز برای جلوگیری از تبخیر سطحی در استخرهای جمع آوری آب (درخت جوجوبا و خرده چوب)	• آلودگی هوا ناشی از صنایع به دلیل فیلتر نشدن خروجی هوای کارخانه ها • آلودگی آب و خاک به دلیل تصفیه نشدن فاضلاب صنایع • وجود روز ناسالم در کاشان (تا چند سال پیش این میزان نبوده است) • قدیمی بودن اتوبوس های شهری (آلودگی هوا) • نزدیک بودن برخی مناطق صنعتی به شهر مانند شهرک صنعتی راوند (در حریم شهر) • کارگاه های مزاحم شهری (آلودگی صوتی) • دشت ممنوعه کاشان (محدودیت مصرف آب و بحران آب) • مشکل کمی و کیفی آب • جمع آوری بارندگی پاییز و زمستان در استخرها توسط کشاورزان و جلوگیری از نفوذ آب به سفره های آب زیرزمینی و خشک شدن قنات ها • تعداد زیاد معادن در حال بهره برداری در اطراف کاشان (فرسایش و از بین رفتن خاک و پوشش گیاهی و منشأ گرد و غبار) • عدم توجه به مسیل ها و انجام اقدامات لازم برای جلوگیری وقوع سیل • فرهنگ پایین مردم و ناآشنایی و ناآگاهی در موضوع محیط زیست • عدم توجه و حتی ناآگاهی مسئولین به محیط زیست	• وجود قوانین در مقابله با رعایت نکردن ضوابط محیط زیستی مانند اخطار، قضایی شدن، حبس، پرداخت جریمه، پلمپ کردن، قرار گرفتن در لیست صنایع آلاینده • توجه و اجرای مدیریت سبز • توجه و اجرای مدیریت پسماند • تغییر الگوی کشت (محصولات و گیاهان با نیاز آبی کمتر) با کمک کارشناسان جهاد کشاورزی • شناسایی ضرورت کشاورزی برای شهر کاشان و تعیین جهت توسعه برای آن • فیلتر کردن خروجی های هوایی تمام واحدهای صنعتی که آلودگی هوا دارند • فشار انجمن ای مردم نهاد بر شهرداری و فرمانداری در مورد توجه به مسیل ها و موضوع محیط زیست • دیدگاه جهانی موجود در اهمیت بر محیط زیست • ممنوع کردن فروش زغال تاغ • استفاده از دوچرخه برای جا به جایی در سطح شهر • فرهنگ سازی در موضوع محیط زیست • محیط زیست را باید از خودمان شروع کنیم	• نبود طرح و برنامه ریزی برای محیط زیست کاشان • سوء مدیریت پسماند (شهری، ساختمانی، صنعتی، بیمارستانی، کشاورزی و ...) در بازیافت و یا دفن • امکانات و نیروی اندک در سازمان محیط زیست • کم توجهی و کوچک شمردن سازمان محیط زیست • ضعیف بودن قوانین و اختیارات سازمان محیط زیست • نبود ضابطه برای چگونگی و حجم مصرف آب در کشاورزی و صنایع • بیشترین مصرف آب در بخش کشاورزی • معادن مهم ترین مراکز تولید کننده کانون های گرد و غبار و تخریب خاک و پوشش گیاهی • آلاینده های بالای کارخانه لت سازی و سیمان (اگر ضوابط رعایت نشود) • شهر کاشان روی گسل و وجود مسیل های فراوان در اطراف کاشان • عدم توجه به توسعه ی پایدار و محیط زیست • بی توجهی به شهرهای کوچک تر و صرفا توجه به

• جمع آوری زباله در مناطق مختلف به کمک اعضای انجمن کویر سبز • درختکاری جمعیت کویر سبز در سایت تصفیه خانه فاضلاب برای جلوگیری از انتشار بوی بد • استفاده مجدد از فاضلاب تصفیه شده برای آبیاری	• مکان نامناسب تصفیه خانه فاضلاب کاشان (مقابل باد غالب) • کندن بی رویه گیاهان کویری مانند تاغ برای تهیه زغال • وجود حدود ۱۶۰۰ حلقه چاه عمیق بدون مجوز در کاشان و اطراف آن • پراکنده بودن مکان صنایع • قدیمی بودن روش های تولید و مواد اولیه ی منسوخ شده در صنایع • قرار گیری نامناسب و در هم بودن کاربری های ناسازگار (مسکونی، کارگاهی و صنعتی) • احاطه شدن شهر با کارخانه ها و شهرک های صنعتی • تبخیر سطحی از استخرهای جمع آوری آب • نبود سطل زباله	• همکاری انجمن های مردم نهاد با دانشگاه کاشان و اساتید	شهرهای بزرگ و مراکز استان • ترس از برخورد با چاه های بدون مجوز • سیاست زدگی در موضوعات مربوط به محیط زیست • بی توجهی سازمان ها و مسئولین به راهکارهای پیشنهادی از سوی انجمن های مردم نهاد
--	--	--	--

اقتصادی

اقتصادی			
S	W	O	T
• قوت کاشان در صنعت به ویژه فرش بافی • تاثیر به سزای صنعت در اشتغال این شهر • سطح اقتصادی بالای ساکنین به دلیل نقش اقتصادی شهر • وجود صنعت شهر بافی • وجود صنایع بزرگی چون خودروسازی و ساخت لوله های فشارقوی و اهمیت آن در سطح کشور • صادرات برخی محصولات مانند انواع عرقیات، فرش، سنگ های قیمتی، کاشی و... به سایر کشورها	• تعارض پیشرفت بخش صنعت با محیط زیست	• شهرک های صنعتی موجود برای جذب و افتتاح صنایع جدید	• تولید برخی محصولات کشاورزی باوجود کم آبی منطقه

تحلیل بخش اقتصادی:

در این بخش ضریب مکانی برای بخش های مختلف اقتصادی شهر کاشان در سال ۱۳۹۰ طبق فرمول زیر محاسبه شده است. این روش بخش های پایه و غیر پایه اقتصاد را در شهر مشخص می کند. اگر ضریب مکانی یک بخش بزرگتر و مساوی یک باشد آن بخش پایه است و اگر کمتر از یک باشد آن بخش غیر پایه است. ضریب مکانی بزرگتر از ۲ نشان دهنده ی این است که آن بخش در سطح ملی فعالیت می کند.

$$LQ = \frac{\frac{\text{اشتغال در بخش آ در شهر مورد نظر}}{\text{کل اشتغال در شهر مورد نظر}}}{\frac{\text{اشتغال در بخش آ در منطقه مرجع}}{\text{کل اشتغال در منطقه مرجع}}}$$

بخش های اقتصادی	اشتغال کشوری ۹۰	اشتغال شهر کاشان ۹۰	LQ
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳۹۰۲۴۰۳	۴۰۸۲	۰.۲۷۶۸۱۹
استخراج معدن	۱۸۵۴۹۳	۳۴۸	۰.۴۹۶۴۸۵
تولید صنعتی (ساخت)	۳۰۲۳۱۷۶	۲۴۸۲۳	<u>۲.۱۷۲۹۲۹</u>
کشت و صنعت	۴۶۵۲۱	۲۸	۰.۱۵۹۲۸۱
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱۷۸۴۳۲	۴۵۱	۰.۶۶۸۸۹۶
آب رسانی؛ مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۹۹۱۶۲	۴۰۹	<u>۱.۰۹۱۵۲۲</u>
ساختمان	۲۴۷۲۹۲۱	۱۱۰۲۳	<u>۱.۱۷۹۶۲۶</u>
عمده فروشی و خرده فروشی؛ تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۲۵۲۱۶۹۶	۹۷۷۴	<u>۱.۰۲۵۷۳۳</u>
حمل و نقل و انبارداری	۱۷۲۱۰۱۸	۵۱۸۱	۰.۷۹۶۶۷۸

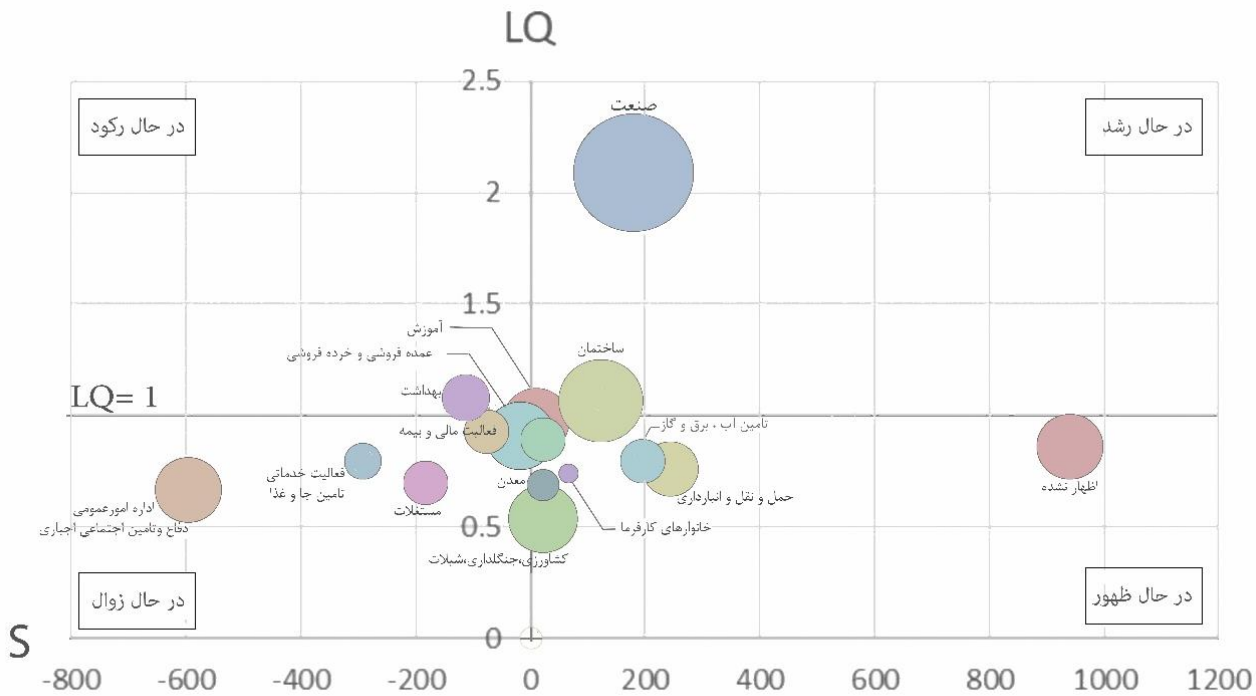
فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۲۱۲۶۵۸	۶۹۶	۰.۸۶۶۱۲۸
اطلاعات و ارتباطات	۲۲۸۵۹۳	۴۹۰	۰.۵۶۷۲۶۷
فعالیت های مالی و بیمه	۳۲۴۳۷۱	۱۲۸۱	۱.۰۴۵۱۰۹
فعالیت های املاک و مستغلات	۹۹۶۹۷	۴۴۹	۱.۱۹۱۸۴۳
فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۲۷۵۵۰۰	۷۳۲	۰.۷۰۳۱۴۴
فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۱۵۶۰۹	۲۸۹	۰.۶۶۱۵۴۷
اداره امور عمومی و دفاع ؛ تامین اجتماعی اجباری	۱۶۹۰۴۷۵	۴۳۲۹	۰.۶۷۷۶۹۴
آموزش	۱۲۲۷۵۸۰	۵۰۹۱	۱.۰۹۷۵۰۹
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۵۵۵۹۰۳	۲۴۹۶	۱.۱۸۸۲۲۹
هنر، سرگرمی و تفریح	۸۱۷۹۳	۲۳۰	۰.۶۸۵۴۹۴
سایر فعالیت های خدماتی	۳۴۰۲۹۱	۱۳۵۸	۱.۰۵۶۰۹۷
فعالیت های خانوارها به عنوان کارفرما، فعالیت های تفکیک ناپذیر تولید کالاها و خدمات توسط خانوارهای معمولی برای خود مصرفی	۳۱۲۳۹	۵۸	۰.۴۹۱۳۴۴
فعالیت های سازمان ها و هیئت های برون مرزی	۱۴۴۴	۰	۰
فعالیت های نامشخص	۱۲۰۳۸۹۹	۴۰۲۳	۰.۸۸۴۳۳۱

در جدول بالا ضریب مکانی (LQ) بخش های اقتصادی شهر کاشان نشان داده شده است. ضریب مکانی بخش تولید صنعتی (ساخت) با ضریب مکانی بزرگتر از ۲ نشان می دهد که این بخش نه تنها بخش پایه شهر کاشان می باشد بلکه در سطح ملی در حال فعالیت است که خود می تواند مزیت رقابتی شهر محسوب شده و برنامه ریزی های لازم برای آن صورت گیرد. بخش های ساختمان، فعالیت های املاک و مستغلات و فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی و خدماتی نیز با ضریب مکانی بزرگتر از ۱ بخش های پایه شهر کاشان هستند و سایر بخش ها غیر پایه و تبعی می باشند.

در مرحله بعد با کمک روش ترکیب سهم (Shift-Share) اثر رقابتی یا همان اثر سهم شهر (S) برای بخش های اقتصادی مشخص شده که از طریق تغییرات اشتغال و نرخ رشد بخش در سطح شهر و کشور محاسبه شده است. مطابق جدول زیر بخش های صنعت، ساختمان، حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات، تأمین برق و گاز و آب بیشترین سهم را دارند. برای تحلیل بهتر از ترکیب ضریب مکانی و اثر سهم شهر استفاده شده است که نتیجه آن در نمودار ترسیم شده قابل مشاهده است.

بخش	اثر سهم شهر (s)	LQ شهرستان کاشان ۱۳۹۰	اشتغال شهرستان کاشان ۹۰
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲۱	۰.۵۵۹۱۲۴۸۰۵	۱۰۰۰۴
استخراج معدن	۲۶	۰.۶۶۹۰۳۹۷۷۱	۵۶۹
صنعت - ساخت	۱۷۷	۲۰.۹۰۹۶۷۰۴۹	۲۹۴۲۹
تأمین برق ، گاز و آب	۱۹۶	۰.۷۹۳۵۵۷۶۶۸	۱۰۱۰
ساختمان	۱۲۵	۱۰.۷۱۴۲۴۸۹۸	۱۲۱۴۸
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر و وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی	-۲۰	۰.۹۱۱۷۰۹۰۷۵	۱۰۵۴۱
فعالیت های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	-۲۹۲	۰.۷۹۳۸۲۸۰۲۹	۷۷۴
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۲۴۱	۰.۷۶۲۶۲۷۶۰۴	۶۸۱۷
فعالیت های مالی و بیمه	-۷۵	۰.۹۳۴۶۳۰۵۵۴	۱۳۹۰
مستغلات اجاره و فعالیت های کار و کسب و دفاتر مرکزی	-۱۸۷	۰.۶۹۸۱۲۵۵۲۳	۱۵۷۱
اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجباری	-۵۹۶	۰.۶۵۹۶۸۱۳۹۲	۵۱۱۳
آموزش	۱۹	۰.۹۶۹۰۱۹۵۱۴	۵۴۵۴
بهداشت و مددکاری اجتماعی	-۱۱۴	۱۰.۷۸۱۶۴۱۹۳	۲۷۴۸
سایر فعالیت های خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی	۲۱	۰.۸۹۸۱۷۵۹۵۱	۱۷۶۷
فعالیت های خانوارها به عنوان کارفرما، فعالیتهای تولیدی غیر قابل تفکیک	۶۵	۰.۷۴۰۰۷۵۳۴۴	۱۰۶
سازمانها و هیئت های برون مرزی	۰	۰	۰
اظهار نشده	۹۴۰	۰.۸۶۳۲۵۶۸۷۳	۴۷۶۵
جمع	۵۴۷	۱	۹۴۲۰۶

تلفیق مدل shift-share و LQ فعالیت های اقتصادی در شهرستان کاشان

نمودار ۱) سهم شهرستان از ارزش افزوده و ضریب مکانی فعالیت های اقتصادی در سال ۱۳۹۰

بخش صنعت با ضریب مکانی بزرگتر از ۲ و S مثبت، بخش در حال رشد شهرستان کاشان است که می تواند مزیت رقابتی شهر نیز باشد و در برنامه ریزی ها مورد تأکید قرار گیرد. بخش هایی مانند حمل و نقل و انبارداری و تأمین آب، برق و گاز با ضریب مکانی کمتر از یک و S مثبت بخش های در حال ظهور هستند که با برنامه ریزی مناسب می توانند به جایگاه مناسبی برسند. بخش بهداشت با ضریب مکانی بزرگتر از یک اما S منفی بخشی در حال رکود و مستغلات، فعالیت های خدماتی تأمین جا و غذا با ضریب مکانی کمتر از یک و S منفی بخش های در حال زوال می باشند البته به این معنی نیست که این بخش ها باید رها شوند بلکه در برنامه ریزی ها باید مورد توجه قرار گرفته و تصمیم گیری شود. ضریب مکانی خود به تنهایی نمی تواند در برنامه ریزی ها مورد استفاده قرار گیرد توجه به اشتغال در کنار آن شناخت بهتری از بخش ها را در اختیار ما قرار می دهد. در نمودار ترسیم شده شعاع دایره ها در هر بخش اقتصادی بر اساس اشتغال آن بخش می باشد. بخش صنعت با ضریب مکانی ۲، S مثبت که بخشی در حال رشد است بیشترین اشتغال را نیز دارد پس می تواند بخشی باشد که در برنامه ریزی برای توسعه آینده شهر مورد توجه قرار گیرد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	مجموع کارگاههای صنعتی	استخراج سایر معادن	سایر فعالیت‌های خدماتی	ماشین آلات دفتری و حسابداری	ساخت مواد و محصولات شیمیایی	رک و فرآورده حاصل از نفت	اپراتر پزشکی اپتیک دقیق ساخت	رایانبردت، تایپریون و سامان ارتباط	پارایات	پوشاک و صنایع آلوده غیر	سایر تجهیزات حمل و نقل	ساخت ماشین آلات و تجهیزات	وسایل نقلیه موتوری	ماشین آلات و دستگاههای برقی	محصولات فلزی تایپری	محصولات غذایی و آرایشی	لوازم اساسی	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	ساخت منسوجات	میلان سایر صنوعات	چوب و محصولات چوبی غیر میل	محصولات از لاشیک و پلاستیک	سایر محصولات کالای غیر فلزی	تاج
۱۳۸۵		۳۸۰	-	-	۳۶۸	۰/۲۶	۰/۲۶	۲/۶۳	۰/۲۶	۰/۲۶	۰/۲۶	۲/۶۳	۰/۲۶	۰/۲۶	۱/۳۱	۳/۴۲	۱۳/۴۲	۲/۱۰	۲/۱۰	۶۳/۴۲	-	۰/۷۸	۶/۲۱	۸/۴۲	۱۳۸۵
۱۳۸۶		۴۵۳	-	-	۴۴۲	۰/۲۲	۰/۲۲	۲/۶۴	۰/۲۲	۰/۲۲	۱/۶۸	۲/۶۴	۰/۲۲	۰/۴۴	۱/۱۰	۳/۵۳	۲/۹۴	۱/۷۶	۲/۱۶	۴۳/۴۲	۰/۶۶	۵/۷۳	۸/۴۳	۱۳۸۶	
۱۳۸۷		۵۲۳	-	-	۵۱۵	۰/۱۸	۰/۱۸	۲/۶۳	۰/۱۸	۰/۱۸	۱/۹۱	۲/۶۳	۰/۱۸	۰/۶۵	۱/۳۱	۳/۴۹	۲/۹۴	۱/۹۹	۲/۱۶	۴۳/۴۲	۰/۷۵	۵/۵۵	۸/۴۳	۱۳۸۷	
۱۳۸۸		۶۱۰	-	-	۶۰۱	۰/۱۶	۰/۱۶	۲/۶۴	۰/۱۶	۰/۱۶	۱/۹۱	۲/۶۴	۰/۱۶	۰/۶۵	۱/۴۷	۳/۴۹	۲/۹۵	۱/۹۶	۲/۱۶	۴۰/۸۱	۰/۱۶	۶/۰۶	۸/۹۱	۱۳۸۸	
۱۳۸۹		۶۹۲	-	-	۶۸۱	۰/۱۴	۰/۱۴	۲/۶۳	۰/۱۴	۰/۱۴	۱/۹۱	۲/۶۳	۰/۱۴	۰/۷۳	۱/۵۵	۳/۵۴	۳/۲۲	۱/۷۵	۲/۱۶	۴۰/۸۱	۰/۱۶	۵/۰۶	۷/۹۱	۱۳۸۹	
۱۳۹۰		۷۳۹	-	-	۷۳۲	۰/۱۳	۰/۱۳	۲/۶۴	۰/۱۳	۰/۱۳	۱/۹۱	۲/۶۴	۰/۱۳	۰/۶۷	۱/۵۲	۳/۴۶	۳/۵۱	۲/۱۰	۲/۱۵	۴۵/۴۲	۰/۲۷	۶/۲۷	۷/۹۱	۱۳۹۰	
۱۳۹۱		۷۷۲	-	-	۷۶۳	۰/۱۳	۰/۱۳	۲/۶۳	۰/۱۳	۰/۱۳	۱/۹۱	۲/۶۳	۰/۱۳	۰/۶۵	۱/۵۷	۳/۵۴	۳/۵۴	۲/۰۹	۲/۱۶	۴۵/۴۲	۰/۳۱	۶/۵۶	۷/۹۱	۱۳۹۱	
۱۳۹۲		۷۷۸	-	-	۷۶۵	۰/۱۲	۰/۱۲	۲/۶۳	۰/۱۲	۰/۱۲	۱/۹۱	۲/۶۳	۰/۱۲	۰/۶۴	۱/۷۹	۳/۴۷	۳/۵۵	۲/۰۵	۲/۱۶	۴۵/۴۲	۰/۲۵	۶/۵۵	۷/۷۱	۱۳۹۲	
۱۳۹۳		۸۰۳	۰/۴۹	۰/۱۲	۷۹۸	۰/۳۷	۰/۱۲	۲/۶۴	۰/۱۲	۰/۱۲	۱/۹۱	۲/۶۴	۰/۱۲	۰/۸۹	۱/۷۴	۳/۵۵	۳/۹۸	۲/۱۱	۲/۱۶	۴۵/۴۲	۰/۴۴	۶/۵۷	۷/۷۱	۱۳۹۳	
۱۳۹۴		۸۳۰	۰/۶۰	۰/۱۲	۸۱۸	۰/۴۶	۰/۱۲	۲/۶۴	۰/۱۲	۰/۱۲	۱/۹۱	۲/۶۴	۰/۱۲	۰/۹۶	۱/۹۸	۳/۴۷	۳/۴۸	۲/۱۸	۲/۱۰	۴۵/۴۲	۰/۶۲	۷/۷۱	۷/۷۱	۱۳۹۴	
۱۳۹۵		۸۶۵	۰/۶۹	۰/۱۱	۸۴۳	۰/۴۶	۰/۱۱	۲/۶۳	۰/۱۱	۰/۱۱	۱/۹۱	۲/۶۳	۰/۱۱	۰/۸۲	۱/۹۸	۳/۴۷	۳/۴۸	۲/۱۶	۲/۱۶	۴۵/۴۲	۰/۴۴	۶/۵۷	۷/۷۱	۷/۷۱	۱۳۹۵
استاد در سال		-	-	-	۰/۰۹	۱/۲۷	۰/۵۶	۰/۸۳	۰/۲۰	۰/۱۵	۰/۵۱	۰/۹۸	۲/۱۳	۲/۱۳	۲/۱۳	۲/۱۳	۲/۱۳	۲/۱۳	۲۳/						

[illegible]

تصویر ۱۰) پراکنش صنعت و معدن شهرستان کاشان (منبع: سند توسعه شهرستان کاشان، ۱۳۹۶)

گردشگری			
S	W	O	T
• کاشان شهر خانه های تاریخی ایران • شناسایی ۴۰۰ خانه، ۲۰۰ مرمت شده حدود ۱۲۰ تا خدمات گردشگری • تخفیف در مجوزها برای بناهای تخصیص یافته به خدمات گردشگری • پروژه بازسازی، بهسازی و ساخت (خانه ها، بازار، کوچه ها) • مشاوره، طرح و اجرا ، مسکن محبوب، تسهیلات و وام توسط شرکت عمران و احیا بافت فرسوده • حفظ و مرمت بافت تاریخی ارزشمند و بافت و گذرها • آگاهی سازی و ایجاد این نگاه که این ساختمان تاریخی ارزش دارد • الگوسازی، مرمت خانه ی طباطبایی ها و عباسیان، فرهنگ سازی • شناسایی خانه های ارزشمند • تبدیل خانه ها به خدمات گردشگری ، خدمات	• نگاه صرفا کالبدی به بافت تاریخی در مسئولین و مردم (نبود دید گردشگری در بین مسئولین) • سیطره ی نگاه فرسوده و غیر ارزشمند دانستن به کل بافت ها • وجود نگاه تخریبی • نگاه تک بنایی و توجه به تک بناها (هم در مسئولین و هم مردم) • پله ی زیاد در خانه های قدیمی و عرض کم معابر نبود استانداردهای زندگی امروزی در بافت تاریخی • نبود هماهنگی میان سازمان ها • نبود امکانات عمومی مانند پارک و به طور کلی ضعف شدید زیرساخت های لازم • شهرکاشان به عنوان یک مسیر ترانزیتی، نه مقصد گردشگری • ضعف در آموزش نیروی انسانی • نبود یک برند خاص برای شهرکاشان • همزمان نبودن جریان رشد و آموزش	• تعداد زیاد خانه های تخریب شده ی ارزشمند • تخفیف در مجوزها برای بناهای تخصیص یافته به خدمات گردشگری • نگاهی به ارزش های بافت تاریخی و بناهای ارزشمند شهر و به منظور شکوفایی و کاربردی سازی معماری اصیل ایرانی برای زندگی امروز • نجات بناهای ارزشمند در بافت تاریخی • حفظ و احیاء فرصت های شهر و هویت • نوسازی بر اساس اصول معماری قدیم • ایجاد آگاهی در مورد ارزشمند بودن بناها • اقداماتی در راستای ماندن مردم در بافت قدیمی • تعادل میان تخریب و حفظ کامل بافت ها و بناهای قدیمی • رای بیشتر به توسعه گردشگری در مقایسه با صنعت، کشاورزی و خدمات از سوی اساتید دانشگاه و مردم (در تهیه	• رها کردن بافت های تاریخی توسط مردم • عرض کم معابر و افزایش روز افزون استفاده از خودرو • ضعف در مقاوم بودن بافت تاریخی در برابر زلزله های آینده • تسهیلات نامناسب و غیر قابل اعتماد برای مرمت خانه ها • سلطه سود و اقتصاد در حفظ بناها و بافت های ارزشمند • مخالفت مردم با گردشگری به دلیل ذی نفع نبودن در آن

عمومی، کتابخانه و فرهنگسرا • خرید خانه هایی با درصد تخریب بالا که کسی تمایل به خرید ندارد توسط شرکت عمران و احیا بافت فرسوده • واسطه گری شرکت عمران و احیا بافت فرسوده میان شهرداری و بخش خصوصی • فعالیت عمده بخش خصوصی در حوزه توسعه گردشگری • قرارگیری شهر کاشان در بهترین نقطه قانونی کشور		برنامه راهبردی شهر کاشان) • تدوین برنامه راهبردی در حوزه توسعه گردشگری • درآمد زایی گردشگری و صنایع دستی در صورت تبدیل به یک صنعت	
---	--	---	--

بازخوردها

شهروندان:

در مصاحبه با مردم و برگزاری نشست هم اندیشی با شهروندان، محورهای اولیه توسعه شهر که بر اساس شناخت اولیه، شناخت هدفمند و تحلیل آن به دست آمده بود به مردم ارائه شد. شهروندان ضمن تأیید محورهای انتخابی برای توسعه شهر مشکلات موجود را به شرح زیر بیان کردند. مشکلات گفته شده نشان می دهد که شهروندان نیز دغدغه های یکسانی دارند که با محورهای انتخاب شده ی توسعه شهر هماهنگی دارد.

- روند گسترش شهر به سمت باغات
- تخلیه شدن بافت فرسوده از ساکنین محلی
- نبود زیرساخت در بافت تاریخی
- تعداد زیاد چاه های موتوری
- سلب مسئولیت جهاد کشاورزی
- تولید زیاد محصولات کشاورزی و صادرات به شهرهای دیگر با وجود مشکلات کمبود آب (مانند سبزی)
- وجود کارخانه فولاد و آلودگی های ناشی از آن و همچنین آب بر بودن این صنعت
- نبود مدیریت یکپارچه
- اهمیت ندادن مسئولین به پیشنهادات شهروندان

متخصصان :

برای اطمینان از محورهای انتخاب شده ی توسعه شهرو شناخت بهتر و بیشتر آن ها، مصاحبه ای با متخصصان در موضوعات محیط زیست، اقتصاد و گردشگری انجام شد. در موضوع محیط زیست، به کارشناسان اداره حفاظت محیط زیست شهر کاشان، در زمینه اقتصاد، اداره صنایع و اتاق بازرگانی کاشان و در ارتباط با موضوع گردشگری، معاونت گردشگری شهرداری کاشان و شرکت احیاء بافت فرسوده که از همکاری شهرداری، میراث فرهنگی و عمران و بهسازی فعالیت می کند مراجعه شد. در طی این مصاحبه ها متخصصان محورهای توسعه و ضرورت انتخاب آن را تأیید کرده و با ارائه اطلاعات و معرفی اقدامات خود به شناخت بیشتر موضوعات محورهای توسعه شهر کمک کردند. این اطلاعات در جدول تحلیل سوات پیش تر آورده شده است.

شورای شهر:

برای تأیید نهایی محورهای انتخابی توسعه شهر، کلیه مراحل از شناخت و تحلیل تا دریافت بازخوردها از شهروندان و متخصصین به شورای شهر کاشان ارائه شد. در این جلسه اعضای شورای شهر با محورهای انتخاب شده توسعه و اهمیت و ضرورت انتخاب این محورها موافقت کردند.

به دنبال شناخت هدفمند از شهر و نیز مصاحبه با سازمان ها و نهادهای مربوطه و اطلاعات به دست آمده از طریق آنان، محورهای اولیه تدقیق شدند و جهت همفکری با شهروندان و مسئولین با آنان به بحث گذاشته شد. پس از اعمال نظرات دریافت شده، محورهای نهایی در طرح CDS شهر کاشان شامل موارد زیر می باشد.

حفاظت از محیط زیست

طبق بررسی های اولیه و گفتگو با مسئولین نهادهایی مانند اداره حفاظت محیط زیست کاشان، گروه مردم نهاد محیط زیستی کویر سبز و شهروندان، محیط زیست از اصلی ترین مسائل شهر کاشان بیان شده است که چه به لحاظ مشکلاتی مانند عدم توجه به کمیت و کیفیت آب و آلودگی خاک و هوا ناشی از فعالیت ها، چه به لحاظ اتلاف زمین در توسعه کالبدی شهر این محور انتخاب شده است.

توسعه اقتصاد پایدار با تاکید بر بخش صنعت

باتوجه به روش مورد استفاده در تحلیل و پیش بینی فعالیت های اقتصادی (ضریب مکانی و ترکیب- سهم) ، صنعت درشهر کاشان به دلیل مقدار ضریب مکانی بالاتر از یک و نیز تولیدات اشتغال نسبتا زیاد به عنوان بخش در حال رشد شناخته شده است همچنین شهروندان نیز در نظرات خود به پتانسیل های این شهر در بخش صنعت به انواع کارخانجات نساجی اشاره کرده و موافقت خود با این نوع توسعه را اعلام داشتند. فعالیت های کشاورزی با توجه به مقدار ضریب مکانی پایین، سهم کم در تولید اشتغال و نیز ملاحظات محیط زیستی (کمبود آب) لازم است از طریق تصمیم سازی های درست تا حد زیادی محدود گردد.

توسعه گردشگری پایدار

وجود آثار تاریخی و موقعیت قرارگیری کاشان در استان، این شهر را به لحاظ پتانسیل های گردشگری در موقعیت مناسبی قرار داده است که علیرغم آن با توجه به تحلیل های انجام گرفته در جدول سوات دارای ضعف ها و مشکلاتی نیز در این بخش می باشد که لازم است مورد توجه قرار گیرد. شورای شهر، شهرداری و سایر نهاد های مسئول و نیز شهروندان گردشگری را از اصلی ترین بخش های کاشان دانسته و خواهان قرار گیری آن در محورهای توسعه شهر خود بوده اند.

تدوین چشم انداز اولیه

با توجه به چشم انداز های اسناد فرادست و نتایج مراحل شناخت و تحلیل، چشم انداز پیشنهادی بر اساس محور های انتخابی و نهایی شده ی توسعه شهر تدوین شده است. برای تدوین چشم انداز از روش Oregon استفاده شده که در این روش سه موقعیت "کجا هستیم"، "به کجا می رویم" و "کجا می خواهیم باشیم" توصیف می شود. چشم انداز نهایی پس از همفکری با شهروندان و اعمال نظرات آن ها در چشم انداز پیشنهادی، تنظیم شد.

کجا هستیم؟

شهر کاشان با داشتن خانه هایی تاریخی یکی از نقاط شناخته شده گردشگری در استان اصفهان و در سطح کشور است. اگرچه دید گردشگری در این شهر بر چند نقطه مشخص محدود است. اقتصاد پایه این شهر در بخش صنعت به ویژه منسوجات و خودروسازی است به طوری که تولیدات آن در سطح ملی نیز مطرح است. مزیت نسبی صنعت در شهر کاشان به واسطه شهرک های صنعتی ایجاد شده در این شهر می باشد، هرچند که وجود این شهرک ها در داخل محدوده شهر موجب مشکلات عدیده محیط زیستی برای شهروندان شده است. از جمله این مشکلات می توان به ورود فاضلاب تصفیه نشده کارخانه ها به خاک و آب این شهر و تنزل کیفیت آن ها و نیز آلودگی هوا اشاره کرد. لازم به ذکر است که کاشان در دشت ممنوعه از لحاظ حفر چاه و برداشت آب قرار دارد.

به کجا می رویم؟

در صورت تداوم روند کنونی در شهر کاشان، سرعت رشد زیرساخت های لازم برای گردشگری از جریان افزایشی ارائه خدمات بازمانده و این خود باعث کاهش کیفیت خدمات می شود. تولید فرش دستباف کاهش می یابد به طوری که خطر از بین رفتن آن وجود دارد. برخلاف وجود اراضی خالی داخل محدوده شهری، ساخت و سازها به صورت پراکنده بوده و توسعه شهر به سمت الصاق نواحی جدید به محدوده شهر پیش می رود؛ که خود سبب از بین رفتن باغات در اطراف شهر می شود. در صورت عدم کنترل تصفیه فاضلاب کارخانه ها و فیلتر نشدن خروجی آن ها، شاهد افزایش آلودگی آب، خاک و هوا هستیم. همچنین شهر کاشان با معضلات آبی جبران ناپذیری مواجه می گردد.

کجا می خواهیم باشیم؟ (چشم انداز پیشنهادی)

کاشان شهری با اقتصاد قوی در بخش صنعت و شاخص در حوزه گردشگری است که در تمام مراحل توسعه محیط زیست را مدنظر قرار داده و همواره در تعادل با محیط زیست پیش می رود. این شهر منسجم، جذاب برای زندگی و فعالیت است که به هویت و ویژگی های منحصر به فرد خود شناخته می شود. کاشان پایتخت فرش ماشینی و شهر خانه های تاریخی، پذیرای گردشگران داخلی و خارجی است. بخش صنعت و کشاورزی در فعالیت های خود میزان مصرف آب را در اولویت قرار داده و آلودگی های خود را به حداقل رسانده است. توسعه کاشان پایدار، هماهنگ و در پی سازمان فضایی متعادل و متوازن با تاکید بر حفاظت از محیط زیست و بهره برداری منطقی از منابع می باشد و در این راستا از دانش و معرفت حاصل از تجارب تاریخی مردم کاشان به عنوان یک منبع ارزشمند استفاده می شود.

ارائه چشم انداز و دریافت نظرات

در برگزاری کارگاه هم اندیشی با شهروندان کاشان پیرامون محورهای توسعه و چشم انداز شهر مطالب ارائه و به بحث گذاشته شد و نکات پیشنهادی شهروندان برای چشم انداز دریافت شد. به دنبال بیان نظرات از سوی شهروندان، چشم انداز پیشنهادی بازنگری و تغییرات اعمال گردید. هم چنین در طی کارگاه هم اندیشی، شهروندان به بیان نقطه نظرات خود در مورد راهکارهای مورد نیاز برای رسیدن به چشم انداز پرداختند. لازم به ذکر است که دغدغه اصلی شهروندان در ارتباط با اجرایی شدن طرح و موانع پیش رو بود.

نکات پیشنهادی شهروندان برای چشم انداز :

- پایتخت فرش دستباف
- تاکید بر مزیت کاشان در تولید کاشی
- تاکید بر اهمیت آموزش و آگاهی رسانی به مردم
- نیاز به مدیریت یکپارچه
- توسعه شهر از درون
- اشاره به رابطه انسان و محیط زیست

چشم انداز نهایی

کاشان شهری با **اقتصاد قوی در بخش صنعت و شاخص در حوزه گردشگری** است که در تمام مراحل توسعه محیط زیست را مدنظر قرار داده و همواره در **تعادل با محیط زیست** پیش می رود. این شهر منسجم، جذاب برای زندگی و فعالیت است که به هویت و ویژگی های منحصر به فرد خود شناخته می شود. کاشان پایتخت فرش دستبافت و ماشینی و شهر خانه های تاریخی، پذیرای گردشگران داخلی و خارجی است. بخش صنعت و کشاورزی در فعالیت های خود **میزان مصرف آب** را در اولویت قرار داده و آلودگی های خود را به حداقل رسانده است. توسعه کاشان پایدار، هماهنگ، همراه با مدیریت یکپارچه و. در پی سازمان فضایی متعادل و متوازن با تاکید بر حفاظت از محیط زیست و بهره برداری منطقی از منابع می باشد و در این راستا از دانش و معرفت حاصل از تجارب تاریخی مردم کاشان به عنوان یک منبع ارزشمند استفاده می شود همچنین آموزش و افزایش آگاهی مردم از اصول کلیدی مشارکت عمومی است.

تصمیم سازی

با توجه به چشم انداز در نظر گرفته شده در خصوص توسعه شهر کاشان، لازم است جهت دستیابی به آن فرایند تصمیم سازی به طور روشن و دقیق تدوین گردد. بدین منظور برای هریک از محورهای مورد بررسی هدف، راهبردها، سیاست ها و اقدامات مربوط به آن تنظیم گردیده که به تفکیک در جداول زیر قابل ملاحظه است. از آنجایی که تمامی این موضوعات در هریک از مراحل دارای اهمیت یکسانی نبوده و ارزش های متفاوتی دارند، در ادامه به ارزیابی آن ها پرداخته می شود.

محیط زیستی

هدف	راهبرد	سیاست	اقدامات
حفاظت از محیط زیست	کنترل میزان مصرف آب	مناسب سازی الگوی کشت	ممنوعیت کشت محصولات آب بر مانند پنبه و هندوانه
		به کارگیری روش های نوین آبیاری و کشت محصول	آموزش کشاورزان و باغداران
		کنترل میزان برداشت آب	- انجام پایش برای نظارت بر تخلف های صورت گرفته در زمینه کنتورهای هوشمند - محدودیت در ایجاد استخر ذخیره ی آب - جلوگیری از فعالیت چاه های غیر مجاز
		محدودیت فعالیت صنایع آب بر	ارائه ی نتایج گزارش های EIA و شفاف سازی پروژه های صنعتی به عموم شهروندان
		هدایت بخش صنعت در جهت توسعه صنایع کم آب بر	تخصیص اراضی صنعتی به صنایع کم آب بر مانند نساجی به ویژه فرش بافی

- تصفیه فاضلاب صنایع - تخلیه استاندارد فاضلاب صنایع - فیلتر کردن آلاینده های هوای ناشی از صنایع	کنترل میزان آلاینده های صنایع	کاهش آلودگی های محیط زیستی (آب، خاک و هوا)
- نوسازی و افزایش تعداد ناوگان حمل و نقل - ایجاد مسیرهای مناسب برای دوچرخه، پیاده و حمل و نقل عمومی	کاهش آلودگی های ناشی از سفرهای شهری	
مکان یابی محل دفع پسماند	دفع مناسب پسماند	
- استفاده از اراضی بایر در محدوده شهر - محدودیت در الصاق نواحی جدید به محدوده شهری	توسعه میان افزا به جای پراکنده رویی شهری	توسعه متوازن کالبدی- فضایی شهر
ممنوعیت تغییر کاربری باغات و ساخت و ساز در اراضی درجه یک کشاورزی	جلوگیری از اتلاف زمین	
- تخصیص زمین به شهرک های صنعتی و توسعه صنایع در آن (ضمن توجه به ویژگی های اقلیمی) - جا به جایی کاربری ناسازگار با کاربری مسکونی	مکان گزینی مناسب کاربری ها	

اقتصادی

هدف	راهبرد	سیاست	اقدامات
توسعه اقتصاد پایدار	پیشبرد اقتصاد با توجه به مزیت نسبی شهر در بخش صنعت	■ تقویت صنایع نساجی به ویژه فرش بافی	■ احداث شهرک ویژه ی فرش بافی (کارخانه های فرش ماشینی و کارگاه های فرش دستی و عرضه ی مستقیم) ■ ایجاد مراکز آموزشی در حوزه ی فرش و تربیت نیروی متخصص
	توسعه ی متعادل بخش کشاورزی	■ کنترل نوع و میزان تولید محصولات کشاورزی	■ تعیین الگو کشت مجاز برای کشاورزان و شناسایی محصولات متناسب با اقلیم و وضعیت آب منطقه ■ ایجاد محدودیت برای میزان تولید محصولات کشاورزی و صادرات آن مانند سبزیجات و صیفی جات

گردشگری

هدف	راهبرد	سیاست	اقدامات
توسعه گردشگری پایدار	برندسازی، اطلاع رسانی و خلق بازارهای جدید گردشگری	■ تعیین برند گردشگری شهر و منطقه و شناساندن آن در سطح ملی و بین المللی	■ تلاش برای ثبت جهانی آثار تاریخی و میراث معنوی ■ احیاء گذرهای بافت تاریخی با استفاده از مشاغل سنتی ■ ایجاد دبیرخانه دائمی مشترک برای برگزاری جشنواره های مختلف گردشگری (فرهنگی، هنری و ...) با مدیریت واحد ■ تولید محتوای خلاق و تبلیغات در بخش فرهنگی و گردشگری

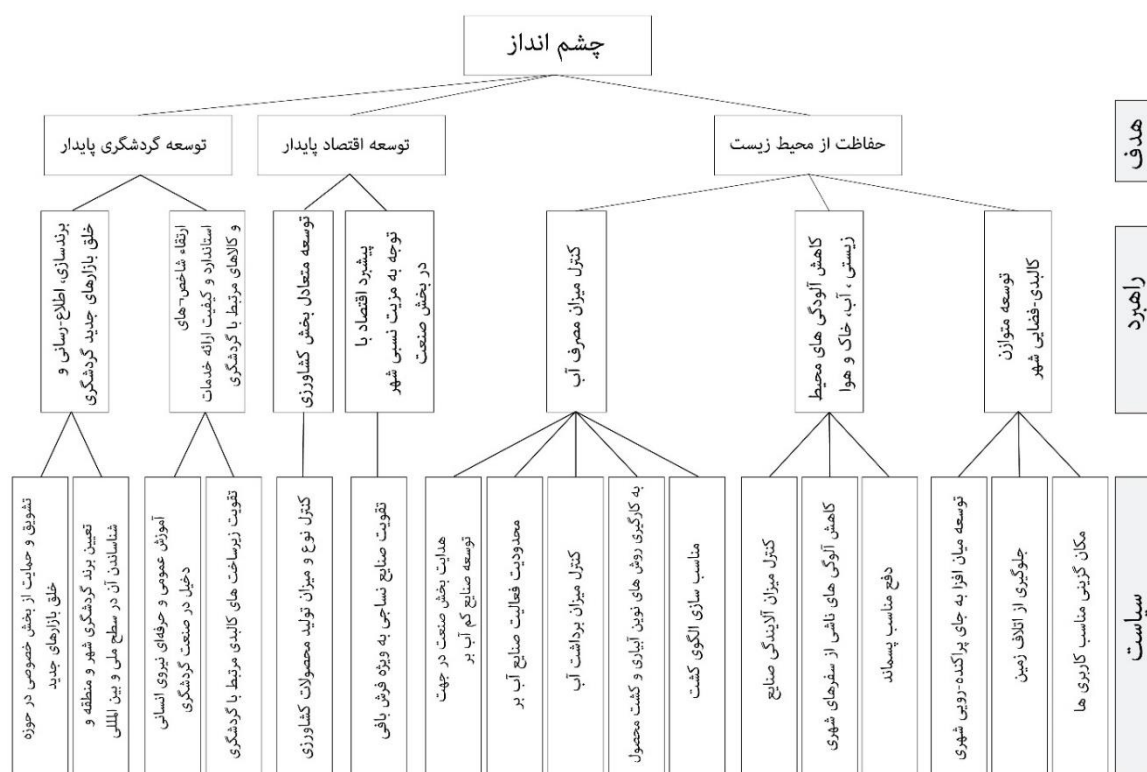
• برگزاری و تأسیس گالری‌ها، نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های صنایع-دستی • حمایت از احیاء مجدد فرش دست‌بافت با رویکرد بازاریابی نوین در سطح بین‌المللی از جمله بافت سفارشی • احیاء صنعت نساجی سنتی (شعربافی، گلابتون، مخمل، زیلو و ...)	• تشویق و حمایت از بخش خصوصی در حوزه خلق بازارهای جدید		
■ حمایت از تبدیل خانه‌های سنتی به اماکن اقامتی باکیفیت ■ افزایش نظارت سازمان تاکسیرانی بر ارائه خدمات حمل‌ونقل گردشگران ■ توسعه و طراحی مسیرهای دسترسی و گسترش حمل و نقل عمومی برای مناطق دارای قابلیت گردشگری ■ هماهنگی سازمان‌ها در ارائه خدمات و تاسیسات مرتبط با گردشگری و توجه به عدم تعارض با بافت تاریخی	■ تقویت زیرساخت‌های کالبدی مرتبط با گردشگری	ارتقاء شاخص‌های استاندارد و کیفیت ارائه خدمات و کالاهای مرتبط با گردشگری	
■ حمایت از اجرای دوره‌های حرفه‌ای و تخصصی مرتبط با گردشگری توسط مؤسسات حرفه‌ای، مراکز فنی و حرفه‌ای و یا دانشگاه‌ها ■ حمایت از راه‌اندازی دانشکده گردشگری در دانشگاه‌های منطقه کاشان	■ آموزش عمومی و حرفه‌ای نیروی انسانی دخیل در صنعت گردشگری		

بازخورد و راهبردهای پیشنهادی شهروندان

در نشست هم اندیشی با شهروندان و مسئولین بعد از نهایی شدن چشم انداز توسعه شهر، شهروندان به بحث و گفت و گو با یکدیگر و ارائه راهبرد و اقدامات لازم برای دستیابی به اهداف چشم انداز پرداختند. موارد زیر راهبردها و اقداماتی است که در این بحث ها شکل گرفت و از طرف شهروندان پیشنهاد شد.

- کنترل هوشمند برداشت آب از چاه ها
- الگوی متناسب کشت در منطقه
- نیاز به تصمیمات کلان برای اجرای طرح
- کشاورزی نوین (گلخانه ای) و استفاده از انرژی خورشید
- ممنوعیت سایر کشت های کم بازده و آب بر مانند پنبه
- ترویج کشاورزان به استفاده از روش های جدید کشاورزی
- آموزش کشاورزان با کمک جهاد کشاورزی
- نظارت بر کلیه اقدامات و احرای طرح توسعه
- آموزش و آگاهی شهروندان در مسائل شهری
- آموزش و آگاهی شهروندان در موضوع محیط زیست
-

ارزیابی سلسله مراتبی راهبردها

به دنبال تکمیل فرایند تصمیم سازی و بهره مندی از همفکری شهروندان و اعمال نظرات آنان، به کمک روش تحلیل سلسه مراتبی AHP به تعیین اهمیت نسبی هر یک از گروه های اهداف، راهبردها و سیاست ها (از طریق مقایسه دودویی اهداف، راهبردهای مرتبط با هر هدف با همدیگر و نیز سیاست های ذیل هر راهبرد با همدیگر) پرداخته می شود. این ارزیابی به شناسایی تصمیمات عملیاتی ای که برای دستیابی به چشم انداز دارای اهمیت بیشتری هستند کمک می کند.

نتیایج تحلیل سلسله مراتبی اهداف ، راهبردها و سیاست ها					
اهداف	وزن	راهبردها	وزن	سیاست ها	وزن
حفاظت از محیط زیست	۰,۶۴	کنترل میزان مصرف آب	۰,۶	مناسب سازی الگوی کشت	۰,۰۹
				به کارگیری روش های نوین آبیاری و کشت محصول	۰,۰۴
				کنترل میزان برداشت آب	۰,۴۹
				محدودیت فعالیت صنایع آب بر	۰,۲۱
				هدایت بخش صنعت در جهت توسعه صنایع کم آب بر	۰,۲۱
	۰,۶۴	کاهش آلودگی های محیط زیستی (آب، خاک و هوا)	۰,۲	کنترل میزان آلاینده های صنایع	۰,۷۳
				کاهش آلودگی های ناشی از سفرهای شهری	۰,۰۸
				دفع مناسب پسماند	۰,۱۹
	۰,۶۴	توسعه متوازن کالبدی- فضایی شهر	۰,۲	توسعه میان افزا به جای پراکنده رویی شهری	۰,۷۳
				جلوگیری از اتلاف زمین	۰,۱۹
				مکان گزینی مناسب کاربری ها	۰,۰۸

۱	تقویت صنایع نساجی به ویژه فرش بافی	۰,۸۸	پیشبرد اقتصاد با توجه به مزیت نسبی شهر در بخش صنعت	۰,۱	توسعه اقتصاد پایدار
۱	کنترل نوع و میزان تولید محصولات کشاورزی	۰,۱۲	توسعه ی متعادل بخش کشاورزی		
۰,۷۵	تقویت زیرساخت های کالبدی مرتبط با گردشگری	۰,۸۴	ارتقاء شاخص های استاندارد و کیفیت ارائه خدمات و کالاهای مرتبط با گردشگری	۰,۲۶	توسعه گردشگری پایدار
۰,۲۵	آموزش عمومی و حرفه ای نیروی انسانی دخیل در صنعت گردشگری				
۰,۲۵	تعیین برند گردشگری شهر و منطقه و شناساندن آن در سطح ملی و بین المللی	۰,۱۶	برندسازی، اطلاع رسانی و خلق بازارهای جدید گردشگری		
۰,۷۵	تشویق و حمایت از بخش خصوصی در حوزه خلق بازارهای جدید				

جمع بندی

نتایج حاصل از ارزیابی سلسله مراتبی اهداف، راهبردها و سیاست های در نظر گرفته شده برای دستیابی به چشم انداز شهر بیانگر آن است که در توسعه شهر کاشان حفاظت از محیط زیست دارای اهمیت بسزایی است که در کنار این مورد لازم است در جهت توسعه گردشگری و اقتصاد پایدار به گونه ای که در تعادل با اهداف محیط زیستی باشد، گام برداشته شود. بدین منظور راهبردها و سیاست های در نظر گرفته شده که همگی همسو با این هدف نهایی می باشند وزن دهی شده و باتوجه به اهمیت نسبی بیشتر هر یک از موارد، در تصمیم سازی پیرامون توسعه شهر کاشان ایفای نقش می کنند. به عبارت دیگر سیاست هایی که دارای ضریب اهمیت بیشتری هستند در تعیین اقدامات تاثیر بیشتری دارند.

برنامه اقدام

اولویت بندی اقدامات

انتخاب اقدامات برای بخش تدقیق بر اساس اولویت سیاست آن ها و امکان اجرایی شدن صورت گرفت. در جول زیر اقدامات دسیاست های دارای اولویت مشخص شده اند.

سیاست	اقدام
کنترل میزان برداشت آب	- انجام پایش برای نظارت بر تخلف های صورت گرفته در زمینه کنتورهای هوشمند - محدودیت در ایجاد استخر ذخیره ی آب - جلوگیری از فعالیت چاه های غیر مجاز
تقویت زیرساخت های کالبدی مرتبط با گردشگری	- حمایت از تبدیل خانه های سنتی به اماکن اقامتی باکیفیت - افزایش نظارت سازمان تاکسی رانی بر ارائه خدمات حمل و نقل گردشگران - توسعه و طراحی مسیرهای دسترسی و گسترش حمل و نقل عمومی برای مناطق دارای قابلیت گردشگری - هماهنگی سازمان ها در ارائه خدمات و تاسیسات مرتبط با گردشگری و توجه به عدم تعارض با بافت تاریخی
کنترل میزان آلاینده گی صنایع	- تصفیه فاضلاب صنایع - تخلیه استاندارد فاضلاب صنایع - فیلتر کردن آلاینده های هوای ناشی از صنایع
توسعه میان افزا به جای پراکنده رویی شهری	- استفاده از اراضی بایر در محدوده شهر - محدودیت در الصاق نواحی جدید به محدوده شهری
تقویت صنایع نساجی به ویژه فرش بافی	- احداث شهرک ویژه ی فرش بافی (کارخانه های فرش ماشینی و کارگاه های فرش دستی و عرضه ی مستقیم) - ایجاد مراکز آموزشی در حوزه ی فرش و تربیت نیروی متخصص
هدایت بخش صنعت در جهت توسعه صنایع کم آب بر	تخصیص اراضی صنعتی به صنایع کم آب بر مانند نساجی به ویژه فرش بافی
آموزش عمومی و حرفه ای نیروی انسانی دخیل در صنعت گردشگری	حمایت از اجرای دوره های حرفه ای و تخصصی مرتبط با گردشگری توسط مؤسسات حرفه ای، مراکز فنی و حرفه ای و یا دانشگاه ها

– حمایت از راه‌اندازی دانشکده گردشگری در دانشگاه‌های منطقه کاشان	
– ممنوعیت کشت محصولات آب بر مانند پنبه و هندوانه	مناسب سازی الگوی کشت
– برگزاری و تأسیس گالری‌ها، نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های صنایع‌دستی – حمایت از احیاء مجدد فرش دست‌بافت با رویکرد بازاریابی نوین در سطح بین‌المللی از جمله بافت سفارشی – احیاء صنعت نساجی سنتی (شعربافی، گلابتون، مخمل، زیلو و ...)	تشویق و حمایت از بخش خصوصی در حوزه خلق بازارهای جدید
– ممنوعیت تغییر کاربری باغات و ساخت و ساز در اراضی درجه یک کشاورزی	جلوگیری از اتلاف زمین

تدقیق اقدامات

در این بخش ده اقدام انتخاب شده معرفی شده و ضرورت آن‌ها بیان شده است. برای تدقیق اقدامات متولی اجرا، نهاد های کمک کننده، نهادهای ناظر بر اجرا، زمان و اعتبار مالی اجرا و شاخص های پایش برای ارزیابی و نظارت مشخص شدند.

جلوگیری از فعالیت چاه های غیر مجاز	
توصیف و ضرورت	کنترل و جلوگیری از برداشت بی رویه آب و محدودیت در صدور مجوز چاه های جدید، شناسایی چاه های غیرمجاز و برخورد جدی با متخلفان، ممنوعیت فعالیت این چاه ها همراه با جریمه های نقدی و غیر نقدی برای متخلفان، پایش های مستمر به صورت حضوری توسط مأموران و نصب کنتور، آموزش کشاورزان در روش های نوین کشاورزی و مصرف بهینه آب
متولی	جهاد کشاورزی
شریک و کمک کننده	اداره حفاظت محیط زیست، اداره آب و فاضلاب، دادگستری؟
اعتبار مالی	
زمان	یک سال
مسئول نظارت	اداره حفاظت محیط زیست، سازمان های مردم نهاد محیط زیستی
شاخص نظارت	تعداد چاه های مجاز و غیر مجاز، حجم برداشت آب، میزان مصرف آب در بخش کشاورزی

محدودیت در ایجاد استخر ذخیره ی آب	
توصیف و ضرورت	کنترل میزان ذخیره آب در استخرهای جمع آوری آب در زمین های کشاورزی و محدودیت برای مجوز ایجاد این اسخرها، شناسایی استخرهای جمع آوری در مکان های نامناسب و تخریب آن ها، آموزش کشاورزان در مصرف بهینه آب با توجه به کمبود بارندگی در این منطقه و پایین آمدن سطح آب های زیرزمینی، ذخیره بارندگی مانع جلوگیری از نفوذ آن به زمین شده و سفره های آب زیرزمینی را در خطر قرار می دهد.
متولی	جهاد کشاورزی
شریک و کمک کننده	اداره حفاظت محیط زیست، اداره آب و فاضلاب
اعتبار مالی	
زمان	یک سال
مسئول نظارت	اداره حفاظت محیط زیست، سازمان های مردم نهاد محیط زیستی
شاخص نظارت	حجم ذخیره آب در استخرهای جمع آوری، تعداد استخرهای ذخیره آب در زمین های کشاورزی، میزان مصرف آب در بخش کشاورزی

هماهنگی سازمان ها در ارائه خدمات و تاسیسات مرتبط با گردشگری و توجه به عدم تعارض با بافت تاریخی	
توصیف و ضرورت	ایجاد کمیته هماهنگی متشکل از نمایندگان ادارات مختلف و سمن ها برای شناسایی مشکلات، تصمیم گیری و ابلاغ مصوبات به ادارات مربوطه برای ارائه خدمات و تاسیسات مرتبط با گردشگری همراه با توجه به عدم تعارض با بافت تاریخی عدم وجود مدیریت یکپارچه در شهر کاشان باعث اجرایی نشدن برنامه ها و طرح ها، کاهش کیفیت آن ها و طولانی شدن زمان اجرا شده است.
متولی	شهرداری
شریک و کمک کننده	اداره میراث فرهنگی، اداره برق، اداره آب و فاضلاب، اداره گاز
اعتبار مالی	
زمان	۶ ماه تا یک سال
مسئول نظارت	شورای شهر
شاخص نظارت	تعداد ابنیه دارای تاسیسات و خدمات کافی در بافت تاریخی

تصفیه و تخلیه استاندارد فاضلاب صنایع و فیلتر کردن آلاینده های هوای ناشی از آن ها	
توصیف و ضرورت	تصفیه فاضلاب صنایع و تخلیه استاندارد در مکان مناسب و مشخص شده توسط متخصصان، فیلتر گذاشتن برای آلاینده های هوای صنایع، پایش های مستمر مأموران برای کنترل و رعایت، الزام به رعایت این موارد در ایجاد صنایع جدید و برخورد با تخلفات صنایع موجود کاهش کیفیت آب و ثبت شدن روزهای ناسالم که یکی از دلایل آن آلودگی هوای ناشی از صنایع می باشد، همچنین آلودگی خاک، این اقدامات را ضروری می کند.
متولی	صاحبان صنایع
شریک و کمک کننده	اداره صنایع و معادن، شهرداری
اعتبار مالی	
زمان	۱ تا ۲ سال
مسئول نظارت	اداره حفاظت از محیط زیست، سازمان های مردم نهاد
شاخص نظارت	شاخص های آلودگی آب، خاک و هوا، تعداد صنایع دارای فیلتر و تصفیه فاضلاب، تعداد روزهای ناسالم

احداث شهرک ویژه ی فرش بافی	
توصیف و ضرورت	احداث مجموعه ای شامل کارخانه های تولید فرش ماشینی و کارگاه های فرش دستبافت، نمایشگاه و مراکز آموزشی متمرکز بر صنعت فرش از طراحی تا بافت و تجارت فرش، امکان بازدید از کارگاه ها و فرایند تولید فرش و خرید برای مراجعه کنندگان صنعت فرش مزیت رقابتی شهر کاشان است و می تواند در زمینه برندسازی برای شهر عمل کند. هم چنین با توجه به کم آب بر بودن، این صنعت با اقلیم شهر کاشان هماهنگ است در نتیجه می توان در آن سرمایه گذاری کرد.
متولی	بخش خصوصی
شریک و کمک کننده	اداره راه و شهرسازی شهرستان، معاونت گردشگری شهرداری، اداره تعاون و رفاه اجتماعی شهرستان
اعتبار مالی	
زمان	۵ تا ۶ سال (اجرا بر اساس فازبندی)
مسئول نظارت	شورای شهر، معاونت گردشگری شهرداری
شاخص نظارت	میزان تولید و درآمد سالانه، تعداد نیروهای تربیت شده، تعداد بازدیدکننده

اجرای دوره‌های حرفه‌ای و تخصصی مرتبط با گردشگری	
توصیف و ضرورت	حمایت از اجرای دوره‌های حرفه‌ای و تخصصی مرتبط با گردشگری توسط مؤسسات حرفه‌ای، مراکز فنی و حرفه‌ای و یا دانشگاه‌ها و استفاده از نیروی تربیت شده بومی در بخش گردشگری برای بهبود کیفیت خدمات رسانی روند سریع رشد کاربری گردشگری در شهر کاشان باعث عقب ماندن نیروی انسانی حرفه ای لازم شده است که خود دلیل کیفیت پایین خدمات رسانی در بخش گردشگری می باشد.
متولی	اداره میراث فرهنگی
شریک و کمک کننده	اداره آموزش و پرورش، دانشگاه کاشان، بخش خصوصی
اعتبار مالی	
زمان	۳ تا ۵ سال
مسئول نظارت	معاونت گردشگری شهرداری
شاخص نظارت	تعداد نیروهای تربیت شده و وارد بازار کار شده در کاشان، کیفیت خدمات گردشگری

احیاء صنایع دستی	
توصیف و ضرورت	حمایت از احیاء مجدد فرش دست‌بافت با رویکرد بازاریابی نوین در سطح بین‌المللی از جمله بافت سفارشی احیاء صنعت نساجی سنتی (شعربافی، گلابتون، مخمل، زیلو و ...) با ایجاد کارگاه های آموزشی و برگزاری و تأسیس گالری‌ها، نمایشگاه‌ها و بازارچه های صنایع‌دستی برای تبلیغات، و پیدا کردن بازار فروش و مشتریان کم رونق شدن فرش دستبافت و نساجی سنتی، کم بودن نیروهای کار ماهر و دستمزد پایین، صنایع دستی را در معرض خطر قرار داده است.
متولی	میراث فرهنگی
شریک و کمک کننده	بخش خصوصی
اعتبار مالی	
زمان	۲ سال
مسئول نظارت	معاونت گردشگری شهرداری
شاخص نظارت	میزان تولید و صادرات فرش دستبافت و سایر محصولات نساجی سنتی مانند شعر بافی، ارزش افزوده بخش صنایع دستی، تعداد شاغلان و فعالان در این بخش، تعداد کارگاه

ممنوعیت کشت محصولات آب بر	
توصیف و ضرورت	شناسایی محصولات کشاورزی آب بر و محدودیت برای کشت و تولید آن ها، برخورد با متخلفان و جریمه های نقدی و غیر نقدی، انجام مطالعات و تحقیقات برای شناسایی محصولات مناسب با اقلیم و منطقه و سازگار با شرایط کم آبی به دلیل کمبود آب و مشکلات تأمین آن در سال های آینده و با توجه به این که بخش کشاورزی بیشترین میزان آب را مصرف می کند لازم است تا این اقدامات انجام شود.
متولی	جهاد کشاورزی
شریک و کمک کننده	اداره حفاظت محیط زیست
اعتبار مالی	
زمان	۹ ماه
مسئول نظارت	اداره حفاظت محیط زیست، سازمان های مردم نهاد
شاخص نظارت	میزان تولید محصولات آب بر، میزان مصرف آب در بخش کشاورزی

توسعه میان افزا	
توصیف و ضرورت	تمرکز طرح جامع شهر کاشان بر استفاده از اراضی بایر داخل محدوده و تبدیل آن ها به کاربری های مورد نیاز برای شهر و محدودیت الصاق توسعه های بیرون از محدوده فعلی شهر، سختگیرانه تر شدن محدودیت تغییر کاربری در کمیسیون ماده ۵ به خصوص در نواحی دارای خاک حاصلخیز درجه یک کشاورزی اضافه کردن و الصاق به محدوده شهر با ایجاد شهرک های مسکونی در حالی که تعداد زیادی اراضی بایر و بدون استفاده در محدوده شهر وجود دارد به علاوه تراکم کم ساختمانی در شهر کاشان پتانسیل توسعه درونی را به وجود آورده است. این توسعه پراکنده، پیوستگی فضایی در شهر را دچار مشکل کرده است. روند تغییر کاربری باغات و تبدیل آن ها به کاربری مسکونی و ویلاسازی نیز با وجود پتانسیل اراضی بایر و تراکم کم در شهر، زمین های درجه یک کشاورزی در بخش فین کاشان را تهدید می کند.
متولی	شهرداری
شریک و کمک کننده	شورای شهر، اداره منابع طبیعی
اعتبار مالی	
زمان	۵ سال
مسئول نظارت	اداره راه و شهرسازی شهرستان
شاخص نظارت	مساحت و محدوده شهر، تعداد اراضی بایر احیاء شده، تعداد و نوع مجوزهای صادر شده در خصوص تغییر کاربری، مساحت باغات و اراضی کشاورزی

گسترش حمل و نقل عمومی و توسعه و طراحی مسیرهای دسترسی برای مناطق دارای قابلیت گردشگری	
توصیف و ضرورت	افزایش کیفیت حمل و نقل عمومی با افزایش تعداد ناوگان، ایستگاه ها و خطوط و نوسازی اتوبوس ها، طراحی شبکه دسترسی دوچرخه، باز طراحی خیابان ها با اولویت دسترسی پیاده، طراحی مسیرهای گردشگری در بافت تاریخی برای جذب گردشگران در کل بافت کیفیت پایین حمل و نقل عمومی، فرسوده و دودزا بودن اتوبوس ها، محدود بودن خطوط حمل و نقل عمومی به چند خیابان اصلی، کیفیت پایین پیاده رو ها و عدم وجود پیاده رو در خیابان های بافت قدیم و حتی جدید، موجب افزایش استفاده از اتومبیل شخصی شده و همین امر باعث ایجاد ترافیک سنگین و آلودگی هوا شده است. بافت های تاریخی ظرفیت این حجم از تردد ماشین ها را ندارند که خود علت کاهش کیفیت پیاده روی و کاهش جذابیت در این بافت است به علاوه حضور گردشگران تنها در ابنیه تاریخی، لزوم توجه به طراحی مسیرهای مناسب و جذاب برای ورود به بافت شهری را می رساند.
متولی	معاونت حمل و نقل شهرداری، معاونت شهرسازی شهرداری
شریک و کمک کننده	اداره میراث فرهنگی
اعتبار مالی	
زمان	یک سال
مسئول نظارت	شورای شهر
شاخص نظارت	تعداد ناوگان اتوبوس، کیفیت خدمات رسانی خطوط اتوبوس، تعداد ایستگاه ها، کیفیت مسیرهای پیاده و سواره، تعداد استفاده کنندگان، تعداد روزهای ناسالم، روند تغییر کاربری های حاشیه مسیرهای گردشگری، تعداد سفرهای روزانه با دوچرخه و پیاده

۱- جدول زمانبندی:

در ابتدای تهیه طرح این جدول زمانبندی برای ایجاد چارچوب زمانی تدوین شد. اگرچه که تمامی محدودیت های این زمانبندی رعایت نشد، اما برای مشخص کردن گام های تهیه طرح لازم و مفید بود.

توضیحات	تاریخ	
- گفتگو با اعضا و رئیس شورای شهر جهت معرفی طرح و درخواست متقابل همکاری - آشنایی با نهاد های دولتی و NGO های شهر کاشان - بازدید از شهر و آشنایی کلی با آن	۹۷/۱۲/۱۴	آشنایی با شهر
- جلسه با کارشناسان و مسئولین: دیدار با معاونت شهرسازی و معماری، اتاق بازرگانی، مدیر عامل سازمان احیا یافت تاریخی، مرکز پژوهش های شورای شهر، سازمان محیط زیست، میراث فرهنگی و معاونت طرح ها و برنامه های شهرداری - کارگاه با مردم: معرفی طرح و پرسش و پاسخ پیرامون مسائل اصلی شهر - کارگاه با اعضای شورای شهر: گفتگو درباره ی محورهای اصلی توسعه و تایید نهایی آن	۹۸/۲/۳ (جلسه با کارشناسان و مسئولین) ۹۸/۲/۴ (کارگاه با مردم) ۹۸/۲/۵ (کارگاه با اعضای شورا شهر)	کارگاه اول
- کارگاه با مردم: ارائه چشم انداز شهر و استراتژی ها و جلسه ی پرسش و پاسخ پیرامون این موضوعات و برگزاری جلسه با کمیسیون های مختلف شورا با توجه به محورهای - کارگاه با اعضای شورای شهر: گفتگو درباره ی چشم انداز شهر و استراتژی های مربوط به آن	۹۸/۲/۱۶ (کارگاه با مردم) ۹۸/۲/۱۷ (کارگاه با اعضای شورا شهر)	کارگاه دوم
- کارگاه با مردم: ارائه ی طرح نهایی و گرفتن بازخورد از مردم - کارگاه با اعضای شورای شهر: ارائه ی طرح نهایی و گرفتن بازخورد از اعضای شورای شهر	۹۸/۳/۲۰ (کارگاه با مردم) ۹۸/۳/۲۱ (کارگاه با اعضای شورا شهر)	کارگاه سوم

۲- مصاحبه با شهروندان :

در مرحله پیمایش اولیه مصاحبه های کوتاهی با شهروندان در سطح شهر انجام شد که نتایج آن به تفصیل در بخش شناخت اولیه آمده است.

۳- نشست همفکری با شهروندان :

این نشست در تاریخ ۱۳۹۸/۲/۲۵ برای هم فکری با شهروندان شهر کاشان در دفتر انجمن کویر سبز کاشان برگزار شد . در طی جلسه علاوه بر ارائه محورهای یافت شده و توجه به بازخورد های شهروندان ، سعی شد تا آگاهی آن ها از طرح های شهری افزایش یابد و بر اهمیت نظرات خود بر آینده ی شهر کاشان وقوف یابند. علاوه بر شهروندان کاشان رییس پژوهشگاه آب کاشان آقای دکتر خراسانی نژاد نیز دعوت شده بودند تا در بحث های مربوط به کمبود آب در کاشان اطلاعاتی را بیان کنند و نظراتشان در مورد راهبرد های مرتبط با بحث آب و اهمیت آن در محور های محیط زیستی ، صنعتی و گردشگری را ارائه دهند.

